наша свабода

№63(150) ВЫДАЕЦЦА З 25 ЛЮТАГА 2000 ГОДА

18 ЧЭРВЕНЯ 2001 года ПАНЯДЗЕЛАК

Адрас: 220123, г.Мінск, а/я 103

тэл. 228-69-18, 210-02-53

E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by http://www.svaboda.com

КОШТ СВАБОДНЫ

Навыперадкі за прэзідэнцтвам

Першы этап прэзідэнцкай гонкі скончыўся: гонг прагучаў у 19.00 15 чэрвеня. Ад гэтага часу Цэнтрвыбаркам перастаў рэгістраваць ініцыятыўныя групы патэнцыйных кандыдатаў у прэзідэнты.
А калі няма ініцыятыўнай групы – няма і падпісных аркушаў, на якіх 100.000 грамадзянаў Беларусі павінны засведчыць сваё жаданне бачыць кандыдатам у прэзідэнты таго ці іншага чалавека.

Фота ЯБ/ProMedia

Дазвольны шлях

Як вядома, сваё жаданне стаць прэзідэнтам публічна выказалі 25 чалавек, сярод якіх і даўно вядомыя людзі, і тыя, пра каго раней нічога не было чуваць.

Цэнтрвыбаркам пайшоў «дазвольным» шляхам: зарэгістравалі ініцыятыўныя групы ўсіх, хто гэтага хацеў. Нават Зянон Пазьняк, які ўжо 5 гадоў жыве за мяжой, атрымаў магчымасць зарэгістравацца: мінская прапіска ў яго засталася.

Здавалася б, поўнае свята дэмакратыі, і старшыня Цэнтрвыбаркама Лідзія Ярмошына – сімвал непадкупнасці і сумленнага чынавенства. Але абазнаныя ў палітыцы людзі кажуць: з будынка на Карла Маркса, 38 паступіла каманда не ставіць заслонаў нікому. Вось і не паставілі. Крыху толькі папужалі Сямёна Домаша: у выніку нейкага камп'ютэрнага збою ледзь не 20% прадстаўнікоў ягонай ініцыятыўнай групы апынуліся на 10 гадоў маладзейшымі. Але памылка хутка высветлілася, і С.Домашу дазволілі перездаць свае спісы.

Сёння мусіць адбыцца паседжанне ЦВК, на якім будзе абмяркоўвацца рэгістрацыя групаў 18 з 25 прэтэндэнтаў. Варта чакаць, што ўсе яны таксама будуць зарэгістраваныя.

Уладныя інтарэсы

На цяперашні дзень інтарэсы ўлады як адзінага механізма палягаюць у тым, каб стварыць такі натоўп кандыдатаў, што ўсе яны будуць успрымацца адзінай шэрай масай. Натуральна, што сярод іх будзе адно «залатое» імя – якое, відаць, мусіць «зачапіць» выбаршчыкаў настолькі, каб пайсці і прагаласаваць за яго. Хто менавіта будзе прапісаны «залатым» – даўно вядома; гэта імя за апошнія сем гадоў адшліфаванае ледзьве не да дзірак.

Але няправільна будзе ўспрымаць «уладу» як адзіную каманду з адзінай мэтай. Шмат хто ў гэтай камандзе мае свае інтарэсы і свае мэты.

Возьмем, да прыкладу, вылучэнне кандыдатам амбасадара Беларусі ў Латвіі, Эстоніі і Фінляндыі Міхаіла Марыніча. Сядзеў сабе чалавек у Рызе, паспяхова паляпшаў тавараабарот паміж дзвюма краінамі – рабіў тое, што яму даспадобы. А вось жа: раптам узняўся, паляцеў у Мінск і абвясціў, што лукашэнкаўскі ўціск больш цярпець немагчыма – краіну трэба ратаваць. Магчыма, што ў Латвіі сапраўды цяжка дыхаць з-за А.Лукашэнкі. Але, па чутках (а афіцыйна вам гэтага ніхто і ніколі не скажа), вылучэнне М.Марыніча з'яўляецца часткай перадвыбарнай камбінацыі, спланаванай кіраўніком адміністрацыі прэзідэнта Міхаілам Мясніковічам. Калі верыць гэтым чуткам, беларускі амбасадар у Латвіі – «чалавек Мясніковіча».

Яшчэ больш цікава выглядае запозненая здача спісаў дэпутатам Палаты прадстаўнікоў Наталляй Машэравай. Гэтая адважная жанчына таксама вырашыла памерыцца сілай з цяперашнім кіраўніком краіны. Хоць, напраўду кажучы, ёй няма што дзяліць з А.Лукашэнкам: па ўсіх ключавых пытаннях яна прытрымліваецца такой самай думкі.

Расійскія сродкі масавай інфармацыі вельмі ахвотна дзеляцца з чытачом інфармацыяй: дачка былога першага сакратара Камуністычнай партыі Беларусі Пятра Машэрава, – крэатура адстаўнога палкоўніка ідэалагічнага фронту Уладзіміра Замяталіна. Нібыта ён стаў «хросным бацькам» кандыдата ў прэзідэнты Наталлі Машэравай.

Заканчэнне на стар.3

За самадурства ўладаў церпіць Беларусь

15 чэрвеня ў рамках 89-й сесіі Міжнароднай арганізацыі працы (МАП) камітэта па выкананні нормаў МАП увёў у адносінах да Беларусі «спецыяльны параграф». Іншымі словамі, МАП звернецца да ўрадаў краінаў – сябраў арганізацыі пазбягаць усялякіх адносінаў з нашай краінай. Фактычна Беларусь з-за самадурства ўладаў недаатрымае інвестыцыяў на мільёны і мільёны долараў, што найперш ударыць па «простых людзях», як гаворыць А.Лукашэнка.

Камітэт па выкананні нормаў МАП увёў «спецыяльны параграф» да Беларусі 15 чэрвеня. Апошняй кропляй, якая перапоўніла чашу цярпення МАП, сталася адмова беларускага ўрада прафінансаваць паездку ў Жэневу на сесію МАП беларускай дэлегацыі ў *поўным складзе:* ад Савета міністраў, наймальнікаў і прафсаюзаў. Прычым прычыны адмовы відавочна смешныя: нібыта грошы, прызначаныя на паездку на сесію МАП, патрачаныя на перамовы беларускага ўрада з МАП па вырашэнню «беларускага пытання». Першы намеснік ФПБ Франц Вітко, начальнік міжнароднага аддзела Алег Падалінскі ды прэзідэнт БКДП Віктар Бабаед у Жэневу ўсё ж патрапілі пры дапамозе міжнародных прафсаюзаў, аднак беларуская дэлегацыя права голасу была пазбаўленая. Урад дэлегаваў і прафінансаваў паездку толькі намесніка міністра працы Алены Колас. Менавіта яна бясплённа даводзіла, што ў беларускіх уладаў не было часу, каб выправіць заканадаўчым чынам свае ўмяшальніцтва ў дзейнасць прафсаюзаў. Гэта былі дзіцячыя апраўданні, асабліва на фоне падпісаных А.Лукашэнкам ужо ў красавіку і траўні – пасля вынесеных МАП рэкамендацыяў спыніць ціск на прафсаюзы – дэкрэтаў №8 і №11. Напачатку спікер ад групы працоўных Том Эці, а затым і спікер ад працадаўцаў Віс Кіўклен запатрабавалі ўвядзення да Беларусі «спецыяльнага параграфа». Прадстаўнікі прафсаюзаў Германіі, Расіі, Францыі, Галандыі, урадаў Швецыі, Даніі, Нарвегіі, Бельгіі падтрымалі ўвядзенне санкцыяў да нашай краіны, і толькі расійскі ўрад выступаў катэгарычна супраць. Тым не менш, большасць ёсць большасць, таму ў адносінах да Беларусі ўведзены «спецыяльны параграф». Пры гэтым МАП па-ранейшаму збіраецца патрабаваць ад беларускіх уладаў выконваць міжнародныя абавязкі ў адносінах да прафсаюзаў у адпаведнасці з узятымі на сябе абавязкамі. У бліжэйшы час, відаць, афіцыйнаму Мінску трэба рыхтавацца да прыёму больш працаздольнай місіі МАП, якая будзе працаваць непасрэдна на Беларусі.

Заканчэнне на стар.3

Посол Беларуси в Латвии отстранен от должности

Агентство «Ю.С.Ньюс» (www.yusnews.com)

Одного из претендентов на пост президента Беларуси – нынешнего посла в Риге Михаила Маринича – уже отстранили от должности: вместо него назначен временный поверенный в делах Беларуси в Латвии. М.Маринич согласился написать заявление об отпуске, но заявил, что то же самое должен сделать действующий президент Александр Лукашенко.

Как сообщил в субботу пресс-секретарь белорусского МИД Павел Латушко, накануне вице-премьер и министр иностранных дел Михаил Хвостов пригласил к себе М.Маринича. «Послу было сообщено, что он отозван решением министра в распоряжение МИД, – сказал П.Латушко и добавил: – Это не значит, что он не работает на должности посла. Он остается послом Беларуси в Латвии, но министр принял решение о назначении временного поверенного в делах Республики Беларусь в Латвии, которым будет являться советник посольства». Латвийскую сторону уже проинформировали об этом решении.

Как удалось выяснить, временным поверенным будет советник Владимир Громыко.

«Как планируется, в понедельник посол Маринич должен представить заявление об отпуске в соответствии с действующим законодательством, в том числе избирательным законодательством. А уже когда состоится соответствующая регистрация – если, конечно, будут собраны необходимые подписи и если Центральная избирательная комиссия примет это решение, – то он будет иметь право в соответствии с действующим законодательством получить отпуск без содержания», – заявил П.Латушко. По его словам, «должность посла за Мариничем остается, но он не исполняет эти обязанности».

На вопрос, обсуждал ли министр М.Хвостов с послом М.Мариничем его последние политические заявления с резкой критикой в адрес нынешних властей Беларуси, П.Латушко ответил: «насколько мне известно – да, такой вопрос обсуждался. Я думаю, что я не имею права говорить об этом – это должен говорить господин Маринич сам».

Однако М.Маринич также не пожелал рассказать о политических аспектах разговора с министром иностранных дел Беларуси. По пути назад в Латвию с мобильного телефона М.Маринич сказал:

«Главной темой было согласование моего очередного отпуска».

Он также призвал нынешнего президента А.Лукашенко тоже уйти в отпуск: «Он говорит, что – по Конституции – он может работать. А я думаю, по Конституции мы должны отдохнуть и заниматься делом избирательным».

Разгромная перамога

Футбалісты мінскага «Дынама» ў розыгрышу Кубка УЕФА-Інтэртота ў матчы, які прайшоў 16 чэрвеня на сталічным стадыёне «Дынама», перамаглі люксембургскі клуб «Хобшайд» з лікам 6:0. Мячы забілі Пётр Качура (тры), Віталь Ледзянёў, Сяргей Кавальчук, Ігар Чумачэнка. Матч у адказ пройдзе 24 чэрвеня ў Люксембургу.

Павялічыцца «мінімалка»

З 1 ліпеня падвысяцца памеры мінімальнай заработнай платы і тарыфнай стаўкі I разраду. Праўда, да якой дакладна сумы яны ўзрастуць – невядома. Папярэдне называюцца такія лічбы: «мінімалка» павялічыцца да 11.000 тысяч рублёў (зараз – 5.700), а стаўка I разраду – да 14.500 рублёў.

Збіццё прафесара

Каля пад'езда ўласнага дома невядомымі нападнікамі збіты прафесар Аляксандр Давойна. Гэта намеснік дырэктара Беларускага радыяцыйнага інстытута, які займаецца радыяцыйным кантролем прадуктаў харчавання ў Чарнобыльскай зоне. Не выключана, што здарэнне нейкім чынам звязанае са «справай Юрыя Бандажэўскага».

Койданава без праўды

Усяго толькі 5 хвілінаў пратрывала акцыя «Хочам ведаць праўду!» па факце знікнення ў Беларусі вядомых асобаў у цэнтры Койданава (Дзяржынску). Яе арганізатары, актывісты АГП, у тым ліку старшыня партыі А.Лябедзька, былі затрыманыя міліцыяй і людзьмі ў цывільным.

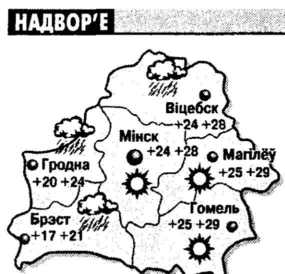
У «Песняроў» будзе тэатр

Ансамбль «Песняры» бліжэйшым часам адкрые ўласны тэатр на 300 месцаў, дзе музыкі на чале з Уладзімірам Мулявіным хочуць паказваць публіцы свае стварэнні за 30 гадоў дзейнасці праграмы. Зараз гурт працуе над новай праграмай на вершы Пімена Панчанкі, Максіма Танка і іншых беларускіх паэтаў і збіраецца ў Нью-Йорк на фестываль «Міленіум-2001»

Знак нулявога кіламетра

На плошчы «Перамога» каля Галоўпаштамта ў Гомелі ўсталяваны знак нулявога кіламетра. Ён уяўляе з сябе піраміду з выявай герба горада і з лічбамі адлегласці ад Гомеля да іншых абласных цэнтраў Беларусі.

НАДВОР'Е

Курс наяўнага долара на «чорным рынку»

1395

РЭХА

Адпрацоўкі за падарункі

Дэлегатам Другога Усебеларускага народнага сходу ад Пінска прыйдзецца адрабляць атрыманыя напярэдадні яго каштоўныя падарункі — кухонныя машыны і дывановыя вырабы.

У гарвыканкаме склалі графік іх выступленняў у працоўных калектывах і дзяржаўных СМІ ў падтрымку палітыкі Аляксандра Лукашэнкі. Дэлегаты абавязаны прадставіць мясцовым уладам даведку аб правядзенні растлумачальнай работы з выбаршчыкамі, завераную кіраўніцтвам прадпрыемства або ўстановы, дзе адбудзецца такая сустрэча, а таксама газетны артыкул.

Цімох ЛІСІЦКІ

На ўцеху картынгістам

На тэрыторыі спартыўна-аздараўленчага комплексу «Алімпійскі» ў Мінску праз месяц павінен быць пабудаваны картынг-хол.

Кіраўніцтва спартыўна-аздараўленчага комплексу «Алімпійскі» і беларуска-літоўскае сумеснае прадпрыемства «Лейшэр» гатовыя падпісаць сумесны дагавор аб будаўніцтве на тэрыторыі САК «Алімпійскі», каля Палаца воднага спорту, картынг-хола. Згодна з праектам, ён уяўляе дзве пляцоўкі — крытую і закрытую — для заняткаў картынгам.

Абсталяванне, у ліку якога сучасныя картынгі «Хонда», і будаўнічыя працы бярэ на сябе СП «Лейшэр». Беларускі бок узамен прадастаўленай плошчы атрымлівае 10% прыбытку праекта. Аб'ём інвестыцыяў СП «Лейшэр» складзе 200 тысяч долараў ЗША.

Юрый ФЁДАРАЎ

СУВЯЗЬ

З Гродна да ўсяго свету

З 15 чэрвеня ў Гродне і вобласці пачалі дзейнічаць універсальныя тэлефонныя карткі, з дапамогай якіх можна звязацца з любой краінай свету.

Пад новыя карткі ў Гродне ўжо пераабсталяваныя 80 тэлефонных апаратаў. Канчатковае ўвядзенне навінкі запланаванае на пачатак наступнага тыдня. Новыя пластыкавыя карткі выпускаюцца чатырох наміналаў: 20, 100, 500 і 750 тарыфных адзінак. Картка ў 20 тарыфаў дазваляе зрабіць унутрыгарадскі званок альбо званок па краіне, з карткай у 100 тарыфаў можна размаўляць з краінамі СНД і Балтыі, карткі ў 500 і 750 тарыфаў могуць выкарыстоўвацца для размоваў з любой краінай свету. Напрыклад, з дапамогай карткі ў 500 тарыфаў можна больш за восем гадзінаў размаўляць па горадзе альбо 7 хвілінаў з Еўропай, ці 2 хвіліны з ЗША.

Новыя тэлефонныя карткі павінны зацікавіць калекцыянераў. На адваротным яе баку размешчаныя выявы з серыі «Сучасная архітэктура Беларусі», «Гістарычныя помнікі Беларусі», «Краявіды Беларусі», «Прырода — буйным планам».

Павел МАЖЭЙКА

Знайсці Максіма

11 чэрвеня ў панядзелак знік Саханчук Максім, студэнт 3 курса Пінскага інстытута кіравання. Саханчук Максім з'яўляецца старшынёй суполкі ЗБС з г.Пінска. Апошні раз Максіма бачыла старшыня ЗБС Крысціна Сідун. Яна развіталася з ім 11 чэрвеня на станцыі метро Якуба Коласа ў раёне 18.00. Пры сабе Максім меў стос «Студэнцкай газеты», якую ён меў намер завесці ў горад Пінск для распаўсюджання сярод студэнтаў.

Бацькі Саханчука сцвярджаюць, што дамоў іх сын не з'явіўся. Бацькі абтэлефанавалі ўсіх сваякоў, сяброў і знаёмых Максіма. Патэлефанавалі ў тым ліку і Крысціне Сідун. Але ніхто з панядзелка Максіма не бачыў і не ведае, дзе ён знаходзіцца.

Бацькі Максіма падалі заяву на вышук у органы міліцыі.

Варта нагадаць, што месяц таму суполка ЗБС горада Пінска была падвергнутая ціску з боку спецслужбаў – сябраў ЗБС (у тым ліку і Максіма Саханчука) выклікалі ў КДБ і бралі распіскі, што яны не будуць займацца грамадскай дзейнасцю, праводзілі выхаваўчыя гутаркі.

Максім Саханчук, калі ты прачытаеш гэтую аб'яву, адгукніся!

Праваабарончы цэнтр «Вясна»

Бульбу — на віно

16 чэрвеня Малдова і Беларусь падпісалі пагадненне аб гандлёва-эканамічным супрацоўніцтве на 2001-2002 гады.

Са словаў віцэ-прэм'ера беларускага ўрада Аляксандра Папкова, аб'ёмы тавараабарачэння паміж дзвюма краінамі могуць павялічыцца да 120 мільёнаў долараў на год. Летась яны склалі ўсяго 16 мільёнаў долараў.

Беларусь мае намер прадаць у Малдову 1.000 трактараў, палову з іх – да 1 жніўня. Апрача таго, плануецца арганізаваць пастаўкі іншай сельскагаспадарчай тэхнікі, бытавыя прыборы, насенневую бульбу.

Малдова, са свайго боку, завязе ў наступным годзе да нас на 20 мільёнаў долараў насенневай кукурузы і гародніны, 2 мільёны дэкалітраў віна і яшчэ 800 тысяч дэкалітраў шампанматэрыялаў. Увозіць на тэрыторыю Беларусі віно змогуць толькі дзяржаўныя прадпрыемствы.

Алесь КАТОВІЧ

Калі топішся - за нос ухопішся

Гляджу па тэлебачанні сустрэчу самага даўняга кандыдата ў прэзідэнты Лукашэнкі А.Р. з рабочымі Беларускага оптыка-механічнага аб'яднання. Адміністрацыя вывела людзей на вуліцу, паставіла ў карэ некалькімі шнурамі. Атрымалася нешта накшталт местачковай плошчы, тесна абкружанай маленькімі сумнымі дамкамі. Пасярод яе, замест помніка, груваcціцца таварыш Лукашэнка. Ён аўтарытэтна дзеліцца з высокімі шэрымі хмарамі ўласнымі развагамі і водзіць рукамі туды-сюды, быццам дае нырца ў возеры ў Драздах. Слухаць у тысячны раз ягоныя развагі моташна, таму народ прыгнечана маўчыць і толькі бліскае, нагнуўшы галовы, зацятымі позіркамі на багатыя чаравікі і штаны выступоўца. Але вось абавязковая праграма вычарпаная, прыйшоў час гнеўна выкрываць ворагаў, і Лукашэнка сокалам падае з-пад аблокаў на зямлю ды хіжа падступае да бліжэйшага шнура. Слухачы ўмомант падаюцца назад, заплюшчваюцца і прыціскаюцца адно да аднаго, каб годна вытрымаць бурапенны націск класавай нянавісці, ды не ўпасці часам на калені. Але замест гармат і фугасаў таварыш Лукашэнка абыходзіцца лагодным таварышэнкаўскім стылем. Тлумачыць оптыка-механікам, як малым, што супраць яго моцна інтрыгуюць у Маскве. І асабліва на іхніх тэлебачаннях. Але яму вядома, хто гэта арганізуе: «Эта ўсё кручканосыя». Пры гэтых словах таварыш Лукашэнка мацае свой уласны нос неакласічнай формы. Камера сарамліва адварочваецца...

Давайце глянем, што ў выніку? Адно з лепшых беларускіх прадпрыемстваў, самыя высокаінтэлектуальныя кадры, замежная тэхналогія. Прадукцыя ідзе на экспарт, кожная рабочая хвіліна на вагу долара. Людзі кідаюць усе справы, выходзяць пасярод белага дня паслухаць разумнага чалавека, строяцца ў роўненькія шнуры, натапырваюць вушы. Думаюць, пачне шчыра каяцца, прасіць прабачэння за тое, што сем гадоў гуляў у хакей ды сварыўся з людзямі. А ён ім выдаў: у Маскве супраць яго, маўляў, «кручканосыя» вядуць рэй. Якія такія «кручканосыя»? Цыганы, габрэі, французы, палякі, немцы, каўказцы альбо грэкі? А калі нават і ўсе разам, дык што тут дзіўнага? У нас (нашто далёка хадзіць) супраць таварыша Лукашэнкі сёння ўжо не толькі кручканосыя, але і праманосыя, і бульбаносыя, і кірпаносыя, і крываносыя, і шыроканосыя, і вузканосыя, і каротканосыя, і даўганосыя. Дзіва што і да Масквы ўжо гэтая мода дакацілася?

Але ж, кажуць некаторыя калегі, мабыць, таварыш Лукашэнка хацеў падкрэсліць, што гэта атрутныя сіяністы робяць гнілыя захады, каб падмачыць славянскую ідэю. А пазнаць іх можна толькі па кручкаватых насах. Калі так, дык мусім перш са сваімі насамі разабрацца. Каб дужа кепскія не зашываліся ва ўладу, а выпраўляліся па эталоне. Трэба зрабіць з металу дасканалы ўзор для паказу, ды памераць насы сабе і ўсім сваім акружэнцам, пачынаючы з самых верных змагароў за славянскую ідэю, з чыстакроўных русічаў. Напрыклад, з таварышаў Мясніковіча, Замяталіна, Янчэўскага, Якубовіча...

Аляксандар ДУБРАВІН

ФОТАФАКТ

Фота IREX/ProMedia

Мой родны кут

Неафіцыйны Дзень прадпрымальніцтва

15 чэрвеня ў краіне адзначалася неафіцыйнае свята — Дзень адраджэння прадпрымальніцтва Беларусі.

Ідэя яго заснавання з'явілася 10 гадоў таму пры стварэнні Саюза прадпрымальнікаў Рэспублікі Беларусь. У 1993 годзе быў падрыхтаваны праект рашэння Прэзідыума Вярхоўнага Савета Беларусі, у адпаведнасці з якім свята атрымала афіцыйны статус, аднак існуючыя на той час грамадскія арганізацыі — Беларуская навукова-прамысловая асацыяцыя, Саюз прадпрымальнікаў і Саюз прадпрымальнікаў і арандатараў — не змаглі дамовіцца па даце. Рашэнне было адкладзенае, а пасля змены кіраўніцтва Вярхоўнага Савета, прэзідэнцкіх выбараў 1994 года на яго проста забыліся.

На думку прэзідэнта Мінскага сталічнага саюза прадпрымальнікаў і работадаўцаў Уладзіміра Карагіна, за 10 гадоў удалося дамагчыся рэзкага змянення грамадскай думкі ў дачыненні да прадпрымальнікаў. «Зараз вялікая колькасць бацькоў хочуць, каб іх дзеці мелі магчымасць праявіць сваю ініцыятыву, зараз па-іншаму ўспрымаецца слова «прадпрымальнік», хаця прапаганда заўсёды прыніжала ролю прадпрымальніцкага руху, забываючы пра тое, што бізнесмен выступае ў чатырох сацыяльных якасцях: работадаўца, вытворцы тавараў і паслугаў, уласніка і падаткаплацельшчыка», — сказаў У.Карагін.

Вячаслаў БУДКЕВІЧ

Кніга пра беларускія турмы

У Маскве накладам у тысячу асобнікаў выйшла з друку кніга «Турмы Беларусі: 1929-1935».

Гэта — першая кніга з серыі «Гісторыя беларускіх савецкіх турмаў». Яна напісаная для шырокага кола чытачоў і ўяўляе сабою адну з нешматлікіх спробаў поўнага даследавання савецкай рэпрэсіўнай сістэмы. Асаблівую цікавасць чытачоў будуць мець апісаныя былымі вязнямі асаблівасці быту зняволеных, звязаныя з прыёмным аддзяленнем турмы, яе рэжымам, перадачамі, сустрэчамі, культурна-выхаваўчай працай, бальніцай, лазняй, камерай смерці, смяротнай карай, сацыялістычным крымінальным светам і пратэстамі. Асобны раздзел прысвечаны вахру (ваенізаванай ахове турмаў) і яе службам наглядальнікаў, вартавых і канваіраў.

Кніга аб'ёмам у 250 старонак завяршаецца раздзелам «Будзем памятаць іх пайменна» — спісам, у якім даюцца месцы пражывання герояў кнігі на момант яе напісання. Тут жа ўтрымліваецца слоўнік зладзейскага жаргону 20-х — пачатку 30-х гадоў і падборка фатаграфіяў вязняў.

Аўтар гэтай кнігі Андрэй Заерка плануе выпусціць некалькі кніжных серыяў, у ліку якіх — «Гісторыя рэпрэсіўных органаў БССР», «Беларусы на будоўлях ГУЛАГа», «Гісторыя знішчэння беларускага сялянства». Апрача таго, асобнымі кнігамі рыхтуюцца да выдання «Золата Беларусі», «Крывавая мяжа», «Растаптаная вера» і «Падрыўная дзейнасць савецкіх спецслужбаў у Заходняй Беларусі».

Марат ГАРАВЫ

У чаканні мільярда

На 1 чэрвеня агульная сума запазычанасці па зарплаце ў Магілёўскай вобласці складала 1 мільярд 800 мільёнаў рублёў.

1 мільярд 200 мільёнаў рублёў даўгоў з гэтай сумы прыпалі на гаспадаркі аграпрамысловага комплексу.

Па словах першага намесніка старшыні аблвыканкама Мікалая Жука, за першыя два тыдні месяца даўгі перад работнікамі прамысловых прадпрыемстваў вобласці практычна ліквідаваныя, засталіся толькі ў сельскай гаспадарцы (на ўзроўні 1 мільярда рублёў).

Іх мяркуецца пагасіць да пачатку наступнага тыдня. Але пры гэтым Мікалай Жук заначыў, што адміністрацыйны рэсурс пагашэння даўгоў па зарплаце вычарпаны.

Канстанцін УВАРАЎ

АКЦЫІ

Праспект Скарыны як каляндар

Малады Фронт распачаў у Мінску акцыю па зваротным адліку дзён, што засталіся да даты правядзення прэзідэнцкіх выбараў 9 верасня.

Маладафронтаўцы будуць нагадваць людзям пра набліжэнне гэтай важнай падзеі арыгінальным чынам. Сэнс акцыі заключаецца ў тым, што дамы па праспекце Францішка Скарыны і гарадскія тралейбусныя і аўтобусныя маршруты будуць аздабляцца разнастайнымі перадвыбарнымі ўлёткамі, прычым пад увагу сябраў МФ штодня будуць падпадаць дамы і грамадскі транспарт з нумарамі, адпаведнымі колькасці дзён, што застаюцца да выбараў.

Можна толькі ўявіць, як пільна цяпер будзе пільнаваць міліцыя будынкі на галоўным праспекце сталіцы. Цікава, ці атрымаецца ў маладафронтаўцаў (а гэта будзе зусім блізка пад выбары) захапіць гэтай акцыяй будынак КДБ?

Кірэй МАНУЙЛА

АДУКАЦЫЯ

Моладзь без працы

Па статыстыцы, якую прывялі ў Камітэце па справах моладзі, 50% ад усіх беспрацоўных Беларусі складае моладзь – тыя, каму ад 16 да 30 гадоў. Адна з прычынаў – гэта выбар прафесіі, якая незапатрабаваная на рынку працы.

Разам з тым праведзеныя сацыялагічныя даследаванні сярод выпускнікоў школаў выявілі яшчэ дзве тэндэнцыі. Па-першае, на падлетка ў выбары прафесіі найбольшы ўплыў маюць ягоныя бацькі (так адказалі да 30% апытаных), якія не заўсёды маюць аб'ектыўны погляд на тое, што за спецыялісты сёння як след запатрабаваныя. А па-другое, навідавоку малая настроенасць выпускнікоў школаў на працоўныя спецыяльнасці. 47,6% апытаных скіраваныя на атрыманне вышэйшай адукацыі, 24,5% — на атрыманне сярэдняй спецыяльнай і толькі 10,4 % аддаюць перавагу прафесійна-тэхнічным вучэльням.

Алена ЛАБАНАВА

УЛАДА

Пінская «вертыкаль» кантралюе падпіску

Новая пінская незалежная газета «Правінцыялка», два пілотныя нумары якой выйшлі ў траўні, сапсавалі дагэтуль спакойнае жыццё пінскім уладам.

Штодня яны цікавяцца ходам падпіскі на выданне і аказваюць ціск на работнікаў пошты, актыўна прапануючых насельніцтву на яго падпісацца. А нейкія маладыя людзі ў гальштуках праводзяць гутаркі з людзьмі прама ў аддзяленнях сувязі, запэўніваючы іх, што газета выходзіць усе роўна не будзе. Яны таксама бегаюць па горадзе і зрываюць з дошак аб'яваў каляровыя плакаты аб падпісцы на «Правінцыялку».

Дарэчы, улады забаранілі распаўсюджваць апошнія нават на пошце. Але пінчане, стомленыя ад цацанак-абяцанак дзяржаўных СМІ, усё роўна падпісваюцца, прычым, адразу на паўгоддзе. Шараговыя работнікі арганізацыяў і ўстановаў, у тым ліку органаў улады, якім новае выданне з праўдзівай інфармацыяй прыйшлося даспадобы, каб не мець непрыемнасцяў з боку мясцовай «вертыкалі» афармляюць падпіску на каго-небудзь са сваякоў, нават на малых.

Цімох ЛІСІЦКІ

Навыперадкі за прэзідэнцтвам

Заканчэнне. Пачатак на стар.1

Здавалася б, Замяталін, які нават паводле сваёй пасады мусіць гуляць у камандзе Лукашэнкі, ніяк не зацікаўлены ў нараджэнні яшчэ аднаго канкурэнта свайму патрону. Але дасведчаныя людзі памятаюць, як у 1994 годзе У.Замяталін «вёў» прэзідэнцкую кампанію тагачаснага суперніка А.Лукашэнкі Вячаслава Кебіча. І ў выніку дзе апынуўся Кебіч, а дзе Лукашэнка?

Але расіяне паведамляюць: Замяталін — агент Крамля і закліканы забяспечыць пераход улады да таго, хто будзе адстойваць расійскія інтарэсы не менш упарта, але будзе пры гэтым мець не такі адмоўны імідж. Працэй кажучы – Лукашэнка стаміў Маскву, і яна шукае вартай замены. У бліжэйшы час стане зразумела, наколькі былі правы або памыліліся расійскія крыніцы.

Перадвыбарная блытаніна

Мець 25 прэтэндэнтаў на прэзідэнцкі фатэль сапраўды вельмі зручна – для ўлады. Возьмем нават этап збору подпісаў, які пачнецца 21 чэрвеня. На працягу 30 дзён ініцыятыўныя групы мусяць назбіраць 100.000 подпісаў за свайго кандыдата.

Гэта значыць, што за гэтыя 30 дзён у вашую кватэру могуць пазваніць 25 разоў і прапанаваць падпісацца за кандыдата. Ну, 3-4 разы гэта яшчэ неяк можна вытрымаць. А 25? Працсей адразу адмаўляць усім. А поспех будзе ў таго, чые «ініцыятыўшчыкі» – самыя спрытныя.

У выніку апынецца, што ў кандыдата А.Лукашэнкі свае 100.000 подпісаў гатовыя (тут ужо назбіраюць, можна не хвалявацца). А ў астатніх – не.

Тое ж датычыць і наступных этапаў: нагляднай агітацыі, публікацыі перадвыбарных матэрыялаў, з'яўленняў на тэлевізіі і г.д.

Таму неабходна адразу вызначыцца: я падтрымліваю такога альбо іншага кандыдата, а астатніх не прызнаю. Кожны грамадзянін мае права падпісацца, калі ідзе збор подпісаў, па адным разе хоць за ўсіх 25 кандыдатаў – але пры гэтым ён нараджае не вельмі здаровую канкурэнцыю для свайго кандыдата або групы кандыдатаў.

Не забудземся, што, па словах Л.Ярмошынай, бюджэт выбараў зляплены з разліку 15 прэтэндэнтаў. Гэта значыць, што 10 кандыдатаў – «лішнія». І ў неабходны момант іх можна выціснуць пад маркай любой неадпаведнасці. А ў гэтую дзесятку можна ўключыць усіх рэальных канкурэнтаў А.Лукашэнкі.

Хто будзе лічыць?

Калі ў краіне праблемы з дэмакратыяй, як у нашай, галоўнае – гэта не колькі прагаласавала, а хто гэтыя галасы лічыць. Выбарчыя камісіі. І вось тут уладу можна адразу пазнаць. Усё адбываецца як заўсёды.

У склад камісіяў падбіраюцца надзейныя, правераныя людзі, якія спрацуюць менавіта так, як ад іх чакаюць. «Лішнія» асобы непажаданыя. Таму ўжо цяпер раённыя адміністрацыі спрабуюць «адсячы» актывістаў розных партыяў і недзяржаўных арганізацыяў, якія выказваюць законнае жаданне ўвайсці ў склад выбарчых камісіяў. Нават калі гэтыя «адсячэнні» робіцца не вельмі законным шляхам.

Таму не трэба верыць, калі кажуць: улада паправілася, яна хоча як лепш, вось яна нават групу Пазьняка зарэгістравала. Так, зарэгістравала. Але выключна таму, што гэтае дзеянне было ў яе інтарэсах. Як толькі той жа Пазьняк праявіць сябе як небяспечны канкурэнт, яго адразу прыбяруць. Шлях фармавання выбарчых камісіяў пацвярджае гэты цынічны падыход.

Бібліятэкарка, беспрацоўны, пенсіянер...

Як мы ўжо казалі, некаторыя імёны ў спісе патэнцыйных кандыдатаў прагучалі ўпершыню пасля візіту са спісамі ў ЦВК. Гэта датычыць віцэ-прэзідэнта Міжнароднай асацыяцыі «Абарона правоў чалавека» Мікалая Мякекі, дырэктара гомельскага ТАА «Ліпень», інжынера-будаўніка Аляксея Ляшко, інжынера электроннай тэхнікі, юрыста, часова беспрацоўнага Канстанціна Канановіча, прадпрымальніка, афіцэра запасу КДБ Валянціна Семака, загадчыцы філіяла бібліятэкаркі Беларускага дзяржаўнага эканамічнага універсітэта Ніны Лабанавай, пенсіянера Уладзіміра Лапцэвіча. Гэтыя людзі дагэтуль нічым сябе не праявілі ў якасці дзяржаўных дзеячаў – чаму ж цяпер мы мусім паверыць, што яны здольныя кіраваць краінай?

Няўжо, напрыклад, Ніна Лабанава ўсур'ёз упэўненая, што ўсе бібліятэкары Беларусі, а за імі і ўсе астатнія бюджэтнікі прагаласуюць за яе? Вядома, не. Але так хочацца...

«Каліфы на гадзіну» – так называе такіх людзей усходняя мудрасць.

Канцэнтратары

Але нават без дэбютантаў вялікай палітыкі ў прэзідэнцкай гонцы бяруць удзел замнога кандыдатаў. Яны маюць сюю-тую вядомасць у грамадстве ці то як палітыкі, ці то як выбітныя дзеячы ў сваёй прафесійнай галіне. Так ці інакш, але за імі можа пайсці пэўная колькасць людзей.

Такія людзі, як генеральны дырэктар «Атланта» Леанід Калугін, прадпрымальнік Юрый Данькаў, дэпутат, кіраўнік гандлёвага дома «БелБабаеўскае» Сяргей Скрабец, могуць прыцягнуць да сябе ўвагу часткі электарату – а потым адскочыць убок, перадаўшы гэты электарат таму – сапраўднаму – палітыку, для якога ўсё пачыналася. Хутчэй за ўсё, прыхільнікі кандыдата, які раптам адмовіўся ад удзелу ў выбарах, пойдуць за тым, на каго пакажа гэты кандыдат. Хаця ў іншых умовах ніколі б гэтага не зрабілі.

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

Наталля Машэрава — маскоўскі кандыдат у прэзідэнты?

За самадурства ўладаў церпіць Беларусь

Заканчэнне. Пачатак на стар.1

Старшыня ФПБ Уладзімір Ганчарык лічыць увядзенне «спецыяльнага параграфа» заканамернасцю. «Гэта заканамерны вынік недальнабачнай палітыкі нашага ўрада і прэзідэнта. Мы выступалі заўсёды супраць любых санкцыяў, але ж вы самі разумееце, што гуляць з такой шаноўнай арганізацыяй, не звяртаць увагі на яе рэкамендацыі, якія былі зробленыя, — недапушчальна». У.Ганчарык называе тры прычыны, якія, на яго думку, прывялі да ўвядзення «спецыяльнага параграфа». «Гэта парушэнні правоў прафсаюзаў. Другое: па сутнасці, ніякай рэакцыі на рэкамендацыі не было. Чарговы раз даваліся абяцанні, напрыклад, давайце, маўляў, падпішам Генеральнае пагадненне. І апошняе: знайшлі нейкую нагоду не прафінансаваць паўнацэнную арганізацыю – гэта ўжо ні ў якія рамкі не ўкладваецца. Таму што ўрад адмовіўся прафінансаваць не толькі прафсаюзы, але і наймальнікаў».

Увядзенне да Беларусі «спецыяльнага параграфа» мае далёкасяжныя наступствы. «Спецыяльны параграф» – гэта зварот да ўрадаў краінаў-сябраў МАП перагледзець свае далейшыя адносіны з Беларуссю, у тым ліку і ўвядзенне палітычных, эканамічных санкцыяў. Але гэта ўжо – добрая воля ўрадаў гэтых краінаў». Увядзенне «спецыяльнага параграфа» не абавязковае для выканання, але «гэта будзе скарыстанае тымі краінамі, якія галасавалі за гэта, а галасавалі ж краіны, урады, а не проста МАП як такая», — заявіў Уладзімір Ганчарык.

Прэзідэнт Свабоднага прафсаюза Беларускага Генадзь Быкаў, які летам 2000 года ў шэрагу іншых прафсаюзаў накіроўваў скаргу ў МАП, лічыць увядзенне «спецыяльнага параграфа» цалкам абгрунтаваным. «Я лічу гэтае рашэнне правільным. Справа гэтая выключна сур'ёзная і наступствы могуць быць – самыя дурныя: «свецкаць» эканамічныя санкцыі. Абсалютна зразумела, што гэта бокам вылезе нашай эканоміцы, нашым прадпрыемствам, і ў выніку – простаму чалавеку. Але ўсе іншыя магчымыя спосабы былі скарыстаныя – прафсаюзы спрабавалі дамовіцца з урадам, і з урадам, думаю, на 95% мы вырашылі гэтыя праблемы. Але рашэнне, як я разумею, прымаюць Замяталін з камандай. Яны маюць уплыў на Лукашэнку, можа, водзяць яго рукой... За свае дзеянні ўлада мусіць несці адказнасць», — заявіў Г.Быкаў.

Рыгор БУЯН

Ляхавіцкае бязмежжа

17 чэрвеня заканчваецца фармаванне тэрытарыяльных камісіяў па выбарах прэзідэнта. У ходзе гэтага працэсу ўлады не толькі аўральным чынам фармавалі камісіі з адданых рэжыму людзей, спяшаючыся не дапусціць у склад камісіяў прадстаўнікоў апазіцыйных структураў, але не грэбавалі і прамымі пагрозамі.

17 чэрвеня НАША СВАБОДА атрымала інфармацыю з Ляхавічаў Брэсцкай вобласці пра прававое бязмежжа. У раёне ў тэрытарыяльную камісію вылучаныя трое чалавек, якія не звязаныя непасрэдна з уладаю. Двое вылучаліся шляхам збору подпісаў, а настаўніца гісторыі СШ №3 Тамара Ціхан – ад Беларускага Хельсінкскага камітэта. Менавіта на яе ляхавіцкая «вертыкаль» аказвае псіхалагічны ціск.

Вось заява настаўніцы на імя каардынатара гэтай кампаніі па Ляхавіцкім раёне Леаніда Дыдышкі. «15 чэрвеня гэтага года пасля 14 гадзінаў дня мне на кватэру патэлефанаваў намеснік старшыні райвыканкама Пішч Міхаіл Васільевіч і пацікавіўся, як прайшло маё вылучэнне прадстаўніком БХК у склад раённай камісіі па выбарах прэзідэнта РБ. Пасля майго тлумачэння ён сказаў наступнае: «Тамара Мікалаеўна! Вы не туды ўлезлі. БХК – гэта антыдзяржаўная арганізацыя, і невядома, чым яна займаецца». Яго словы я расцэньваю як маральны ціск на мой адрас».

Як можа сябе адчуваць настаўніца, якая пачула падобныя словы ад свайго былога вучня, можна ўявіць.

Рыгор БУЯН

Галасы палічыць улада

Адміністрацыя прэзыдэнта аддала загад не ўлучаць у склад тэрытарыяльных выбарчых камісіяў прадстаўнікоў палітычных партыяў. Пра гэта Радыё Рацыя паведаміў прадстаўнік менскага аблвыканкаму Валянцін Баранаў. Менавіта ад працы выбарчых камісіяў, якія будуць лічыць галасы выбарнікаў, залежаць вынікі прэзыдэнцкай кампаніі. Сп. Баранаў заяўляе, што, напрыклад, у Менску й вобласьці прадстаўнікоў палітычных партыяў не зарэгіструюць, выкарыстаўшы ў якасьці нагоды той факт, што ў сьпісах не пазначаныя тэлефоны. Калі б дзесяці буйнейшым палітычным партыям, якія аб'ядналі свае намаганьні на ўлучэньні ў склад выбарчых камісіяў сваіх сябраў, удалося зьдзейсьніць задуманае, то на практыцы гэта азначала б, што ў пераважнай большасьці тэрытарыяльных выбарчых камісіяў зьявіліся партыйныя «вочы й вушы», якія б адсочвалі фальсіфікацыі ды парушэньні закона. Улады дапусьціць гэтага не жадаюць і, паводле інфармацыі Рацыі, бліжэйшымі днямі, калі склады камісіяў будуць зацьвярджаца, пераважнай большасьці прадстаўнікоў палітычных партыяў будзе адмоўлена ў праве стаць сябрам камісіі. Адпаведны загад паступіў з адміністрацыі Лукашэнкі. Пра гэта Радыё Рацыя пагадзіўся распавесьці галоўны спэцыяліст камітэту па працы Менаблвыканкаму Валянцін Баранаў: «Гэта ўстаноўка з адміністрацыі прэзыдэнта. Кіраўнікамі амаль што ўсіх тэрытарыяльных камісіяў будуць прадстаўнікі прэзыдэнцкай «вэртыкалі». Магчыма, дзе-нідзе будуць іншыя прыклады. Але фактычна гэты працэс узяты пад кантроль адміністрацыяй прэзыдэнта». У Міжпартыйным цэнтары па вылучэньні сябраў партыяў у выбарчыя камісіі ўваходзяць дзесяць буйнейшых партыяў . Сябры Цэнтру плянавалі ўвесьці ў склад раённых выбарчых камісіяў 800 чалавек і закрыць 50 адсоткаў магчымых месцаў. Каардынатар Цэнтру Вячаслаў Сіўчык паведаміў Рацы, што колькасьць прэтэндэнтаў паменшала на 200 асобаў праз ціск, які мясцовыя ўлады ўчынілі адносна грамадзянаў, якія падпісваліся за незалежных прэтэндэнтаў. Ілюструе сытуацыю гісторыя з прадстаўніком АГП Сямёнам Корзунам зь вёскі Мураванай Ашмянка. Там старшыня райвыканкаму, некалькі ягоных намесьнікаў і галоўны лекар раённага шпіталю вырашылі не дапусьціць улучэньне партыйца ў склад выбарчай камісіі даволі арыгінальным чынам — яны склікалі працоўны калектыў, дзе зьбіраліся подпісы, і паставілі людзей перад выбарам — альбо пішацца заява пра адкліканьне сваіх подпісаў, альбо — звальненьне з працы. Супрацоўнік Менскага аблвыканкаму Валянцін Баранаў паведамляе, што гэткая ж сытуацыя назіраецца па ўсёй Беларусі. З кіраўнікамі аблвыканкамаў адміністрацыяй прэзыдэнта праведзеная пэўная праца. У сваю чаргу, яны таксама рупяцца. Са словаў В.Баранава «У аблвыканкам выкліваліся старшыні райвыканкамаў, гарвыканкамаў ды іх намесьнікі, якія адказваюць за арганізацыю выбарчага працэсу, і зь імі асабіста праводзіліся нарады. Ніякіх агульных сходаў не было. Усё рабілася прыватна. Напрыклад, па Менскай вобласьці гэтай справай заняўся Уладзімер Несьцеравіч Дражын — 1-ы намесьнік старшыні аблвыканкаму. Яны ўдакладнялі сьпісы ўсіх сяброў раённых, гарадзкіх камісіяў па выбарах прэзыдэнта. Яны ўдакладнілі прозьвішчы тых, хто павінен трапіць у абласную камісію». Паводле зьвестак Валянціна Баранава, у панядзелак, 18 чэрвеня, у Менскім аблвыканкаме адбудзецца пасяджэньне выканкаму й прэзыдыюму абласнога Савету дэпутатаў. Кіраўніком камісіі — і гэта вядома дакладна — стане намесьнік старшыні аблвыканкаму Сяргей Паўлюкевіч — чалавек пэнсійнага веку, які пацьвердзіў сваю працаздольнасьць у часе выбараў ў мясцовыя органы ўлады й на выбарах у Палату прадстаўнікоў. Сябрам палітычных партыяў будзе адмоўлена ўвайсьці ў выбарчыя камісіі. Прычым, паводле Баранава, улады ўжо знайшлі нагоду для адмовы: «тыя сябры, якія вылучаныя ад партыяў дэмакратычнага кірунку, ня будуць зарэгістраваныя й ня ўвойдуць у склад камісіяў толькі таму й з тае нагоды, што ў іх няма тэлефону у пратаколе». Досьвед нядаўніх беларускіх выбараў паказвае, што выбары выйграе ня той, хто выйграе, а той, хто лічыць галасы. Калі зьвестксі Валянціна Баранава пацьверджацца, то гэта будзе азначаць, што ўлады вырашылі лічыць галасы выбарнікаў самастойна.

Юрась КАРМАНАЎ, Радыё «Рацыя»

ДЗЕ? ДЗЕ? ДЗЕ?

7 ліпеня мінае год, як знік наш калега, тэлеаператар

Рэпарцёры — не палітыкі. Журналісты — не суддзі. Але зафіксаваныя рэпарцёрамі факты наўмысна ці неспадзявана выносяць прысуд нават таму, што палітыкі імкнуцца схаваць ад людскіх вачэй.

Няма рэпарцёра — няма суда?

Дзе Дзмітрый Завадскі? Хто і з якога права распараджаецца яго лёсам?

Дзмітрый ЗАВАДСКІ ДЗЕ?

Беларуская Асацыяцыя Журналістаў патрабуе праўды!

Ирландцев попросят переголосовать

Лидеры Европейского Союза пытаются заверить бывшие социалистические страны Центральной Европы, что задержки с расширением ЕС на Восток не будет.

Эти страны встревожены результатами референдума в Ирландии, на котором граждане этой страны высказались против расширения.

На референдум был вынесен вопрос об одобрении договора, подписанного правительствами стран-членов Европейского Союза в Ницце в декабре прошлого года. Один из главных пунктов договора предусматривает расширение ЕС на Восток.

Председатель Еврокомиссии (исполнительного органа ЕС) Романо Проди заявил, что Евросоюз по-прежнему намерен к концу следующего года завершить переговоры с «наиболее продвинутыми» из 13 кандидатов.

Это позволило бы первым посткоммунистическим странам вступить в ЕС уже к 2004 году.

Проди считает, что очень важно, чтобы расширение проходило по плану. С этим заявлением он выступил в Люксембурге, на проходящей здесь встрече министров иностранных дел стран-членов ЕС.

Руководство Ирландии заверило своих европейских партнеров, что результаты референдума не будут «тормозом на переговорах о расширении».

«Наша поддержка расширения не находится под вопросом», – сказал министр иностранных дел Ирландии Брайан Коуэн.

Ирландия – единственная из стран ЕС, которая по конституции была обязана вынести вопрос об одобрении договора, заключенного в Ницце, на референдум.

Это объясняется, в частности, тем, что договор предусматривает создание европейских вооруженных сил быстрого реагирования, что ставит под вопрос закрепленный в конституции нейтралитет страны.

Будет второй референдум?

Теперь правительство пытается вынести вопрос об одобрении договора на референдум во второй раз и попытаться изменить общественное мнение.

Ирландские противники договора говорят, что в случае его вступления в силу делами Ирландии будут заправлять более крупные европейские государства.

Ирландия, по их мнению, поставит под вопрос свой нейтралитет и потеряет финансирование, которое пойдет более бедным восточноевропейским странам.

Точку зрения противников договора поддержало 54% граждан, голосовавших на референдуме.

Противники референдума надеются на то, что договор, заключенный в Ницце, потерпит полный крах. Для вступления договора в силу его должны ратифицировать все 15 нынешних стран-членов Евросоюза.

В ЕС выразили желание вступить Эстония, Латвия, Литва, Польша, Чехия, Словакия, Словения, Венгрия, Румыния и Болгария, Мальта и Кипр.

Турция также хотела бы вступить в Евросоюз, но, как считается, ее шансы невелики.

BBC

Эстонию готовят к ЕС

Председатель Комиссии Европейского Союза Романо Проди прибыл вчера в Эстонию для переговоров с лидерами страны, сообщило Радио «Свобода». Р.Проди сопровождает член Комиссии ЕС, ответственный за расширение Евросоюза, Гюнтер Ферхойген. Главная тема переговоров Проди и Ферхойгена с эстонскими лидерами – предстоящее вступление Эстонии в Евросоюз.

В минувшую субботу в шведском городе Гетеборге лидеры стран Европейского Союза договорились завершить переговоры о первой стадии расширения ЕС к концу 2002 года.

Ирина ПОКРОВСКАЯ

Первые выплаты жертвам нацизма

В Польшу и Чехию поступили первые 100 миллионов немецких марок на выплату компенсаций заключенным концлагерей. Про это сообщила радиостанция *Deutsche Welle*.

Первые средства после принятия парламентом Германии решения относительно выплаты компенсаций бывшим заключенным концлагерей, использовавшихся на принудительных работах, перечислил своим партнерским организациям Фонд «Память, ответственность, будущее». Как сообщил фонд, в Чехию и Польшу уже направлены 113 миллионов немецких марок. *Jewish Claims Conference* получила 100 миллионов марок. В течение ближайших дней должны быть переведены средства организациям, направившим в фонд общей сложности около 30.000 заявлений на предоставление компенсации. Всего на выплату компенсаций принудительным рабочим выделено 10 миллиардов немецких марок. Половину средств предоставило правительство Германии, половину – промышленность страны, сообщает *Deutsche Welle*.

Глеб ПАВЛОВИЧ

Милошевича еще поддерживают

Около 5 тысяч граждан Югославии устроили в центре Белграда акцию протеста в поддержку бывшего президента страны Слободана Милошевича, сообщает *Associated Press*.

Демонстранты, в основном пожилые коммунисты из разных регионов Югославии, выступили с лозунгами «Свободу Слободану» и «Свободу Сербии».

Протестующие выразили свое недовольство тем фактом, что по делу Милошевича ведется судебное расследование и что в скором времени бывший президент может быть передан военному трибуналу ООН.

Организатором митинга является Зивадин Йованович, бывший министр иностранных дел в правительстве Милошевича и официальный лидер социалистической партии Югославии. Произнося речь перед народом, он заявил, что выдача Милошевича представителям ООН будет «государственной изменой». На всякое упоминание гаагского трибунала публика реагировала громкими криками протеста.

Президент Милошевич был арестован 1 апреля новым правительством Югославии под руководством Воислава Коштуницы за коррупцию и расхищение государственной казны, а не за геноцид в Косово. Военными преступлениями Милошевича намеревается заняться международный трибунал в Гааге, однако власти Югославии пока не согласились выдать бывшего президента ООН. В марте гаагский трибунал дал неофициальное согласие отложить срок выдачи Милошевича на один год.

В четверг в правительстве Югославии был принят законопроект, по которому бывший президент может быть передан военному суду в Гааге в самые ближайшие сроки. Премьер-министр Югославии Зоран Джинджич сообщил, что отказ от такого решения будет стоить стране финансовой поддержки Западной Европы. Югославия, как член ООН, «просто вынуждена считаться с мнением международного трибунала», – заявил он югославскому агентству *Beta*.

Дмитрий ЧЕРНЕЦКИЙ

Болгарский царь станет премьер-министром?

Вчера в Болгарии прошли парламентские выборы. Избирательные участки открылись в 6 часов утра по местному времени, а закрылись в 19-00. Болгары выбирали новый парламент, состоящий из 250 депутатов. На момент, когда газета готовилась к печати, результаты выборов были еще неизвестны. Однако, согласно предварительных опросов общественного мнения, фаворитом избирательной кампании являлся бывший царь Болгарии Симеон II. Если он победит, то станет премьер-министром.

До 1999 года Симеон возглавлял консалтинговую фирму в Мадриде, в котором он жил с 1946 года, когда его в возрасте девяти лет изгнали из страны коммунистические власти Болгарии.

Возглавляемое экс-царем «Национальное движение Симеона II» надеется сменить у власти правоцентристскую партию ОДС, которая, в свою очередь, обвиняет экс-монарха в популизме и невыполнимых обещаниях. Симеон заявил, что его главным приоритетом будет борьба с нищетой и коррупцией, а не восстановление монархии.

Предвыборная кампания изобиловала скандалами: недавно из списков кандидатов на парламентских выборах удалены имена 32 человек. Их имена оказались упомянуты в недавно рассекреченных архивах коммунистической службы госбезопасности. Причем, наибольшее количество сотрудников спецслужб (15) оказалось в избирательных списках коалиции, возглавляемой бывшим царем Болгарии Симеоном Вторым. Правда, Социалистическая партия также была вынуждена удалить из своих списков 10 человек, которые в прошлом сотрудничали с органами госбезопасности. Зато правящая в стране правая коалиция не вывела из списков ни одного человека.

Царственный кандидат выдвигался на выборы от коалиции двух небольших партий: партии болгарских женщин и Движения национального возрождения. Разрешение было выдано Центральной избирательной комиссией Болгарии после голосования, где 17 голосами против 4 была разрешена регистрация блока этих двух партий под общим названием «Национальное движение в поддержку Симеона II». О своем желании принять участие в парламентских выборах бывший болгарский монарх объявил еще 28 апреля. Однако в тот же день власти отказались зарегистрировать его движение на основании неправильного оформления документов и нарушения закона.

Следует отметить, что 11 февраля конституционный суд Болгарии не разрешил Симеону Второму участвовать в предстоящих выборах президента страны. Судьи мотивировали свое решение тем, что кандидат в президенты должен постоянно проживать в Болгарии в течение 5 лет перед выборами. В обнародованном в субботу заявлении Симеона говорится, что он крайне огорчен решением суда, но не намерен оспаривать его.

Максим ПЕТРОВ

Польское предисловие Буша

Конечно, американскую администрацию трудно обвинить в том, что она планировала программу визита президента Буша в Европу так, чтобы посильнее уязвить президента Путина, – как и самого Путина трудно обвинить в том, что он специально поехал в Шанхай перед самой встречей с Бушем в Любляне. Как известно, рабочие графики президентов составляются заблаговременно, а американцы согласились на встречу президентов довольно неожиданно, когда в Кремле и думать перестали о возможности познакомить президентов до Генуи...

И все же, если бы в Белом доме специально планировали европейское турне Буша, подразумевая в финале поездки встречу с Путиным, нельзя было бы придумать лучшего хода, чем прилет в Любляну из Варшавы.

Джордж Буш прибыл в словенскую столицу не из далекого для россиян Мадрида, чопорного Брюсселя или малоизвестного большинству российских граждан Гетеборга. Он прилетел встречаться с Путиным из столицы страны, которая еще недавно казалась самой что ни на есть «нашенской» – а теперь оказывает заокеанскому гостю подчеркнутые знаки внимания.

В день приезда Буша все польские газеты напечатали снимок, на котором в ходе традиционного фотографирования в Брюсселе президент Польши Александр Квасьневский панибратски толкает техасца под локоть. Польский лидер оказался едва ли не самым горячим сторонником американских оборонных инициатив среди всех руководителей стран *NATO*.

Сами поляки отмечают: страна старается солидаризироваться с будущими союзниками по ЕС, но отношения со Штатами – еще один, и не менее важный, вектор польской внешней политики.

В Польше не забыли ни американской поддержки времен «Солидарности» и военного положения, ни того факта, что именно США активно лоббировали вступление Польши и других центральноевропейских стран в *NATO*, в то время как ряд европейских правительств не скрывал сомнений относительно целесообразности расширения альянса. И, разумеется, в Польше понимают тем, что Буш посетил Польшу первой из стран Центральной Европы, как бы обозначив американские приоритеты в регионе.

Для Буша этот визит не менее важен. Его встретили в Варшаве буквально с распростертыми объятиями, со словами поддержки. Акции протеста, организованные комитетом «Анти-Буш», заявившем о себе незадолго до визита, были немногочисленны и маргинальны. В польской столице президент США мог отчетливо увидеть, как переместились границы сфер влияния Москвы и Вашингтона. Там, где после Второй мировой войны был подписан договор о военном союзе СССР и стран-сателлитов – пресловутый Варшавский договор, – президент Соединенных Штатов находит едва ли не большее понимание и поддержку, чем в традиционных странах-союзницах Америки. Получился неплохой месседж Путину – тем более что именно в Варшаве, в университетской библиотеке польской столицы, президент США выступил с концептуальной речью, подтверждающей готовность его страны и далее воспринимать себя как единственную супердержаву.

Чем может ответить Путин? Шанхайским форумом? Но американцы все равно отдают себе отчет в том, что Китай будет действовать самостоятельно и вряд ли в обозримом будущем войдет в какой-нибудь серьезный союз с Россией. А что касается стран Центральной Азии, то американцы сами хотели бы, чтобы Россия обеспечивала стабильность в этом регионе – но только пока что у Москвы это не очень хорошо получалось.

Виталий ПОРТНИКОВ
Grani.ru

Государственный калым

Каждый иностранец, пожелавший взять в жены туркменскую девушку, должен внести $50 тыс. в кассу общества «Туркменгосстрах». Соответствующее решение отца всех туркмен Сапармурата Ниязова уже вступило в силу, пишет российская газета «КоммерсантЪ».

Постановление «О государственном калыме» предусматривает, что будущий муж должен прожить в Туркменистане не менее года и, таким образом, узнать обычаи и традиции народа, которым обязан следовать. Жениху полагается иметь собственное жилье, а также он обязан предоставить справку из туркменского медучреждения, удостоверяющую, что он абсолютно здоров. «Мы кому попало своих девушек не отдаем» – так прокомментировали это положение в аппарате президента.

На Востоке всем известно, что в Туркмении самые красивые девушки и кони. Но если средняя цена ахалтекинцев была определена давно (например, конь, подаренный Борису Ельцину, оценивается в полтора миллиона долларов), то какой «государственный калым» нужно отдать за черноокую, луноликую, тонкую, стремительную, дикую и т. д. туркменскую красавицу, стало ясно только теперь. И 50.000 долларов за такое счастье (плюс еще тысяча на свадьбу: десять баранов по 30 долларов за голову, спальный гарнитур за 300 долларов, десять золотых колец для невесты за 100 долларов и примерно 300 долларов на все остальное) – это совсем недорого. Особенно если учесть, что туркменки славятся и гордостью, и тем, что единственные из восточных женщин никогда не закрывали лица, к тому же они прекрасные наездницы – по многочисленным историческим данным, смелые воительницы-амазонки жили именно на территории современной Туркмении.

Постановление Туркменбаши «О государственном калыме» принято, конечно, «по многочисленным просьбам трудящихся». Год назад в стране вообще запретили браки с иностранцами. По данным ашхабадских загсов, это ударило по планам более тысячи молодоженов, и большая их часть за этот год уехала из страны, чтобы создать семьи за рубежом: в Турции, в странах Персидского залива и в Узбекистане.

Гульфира ЧЕРНОГАЕВА

Непрыдуманае метро

4 лютага 1977 года Саўмін Беларусі прыняў пастанову аб будаўніцтве ў сталіцы метрапалітэна. У лістападзе гэтага ж года з будаўнічай пляцоўкі станцыі метро «Парк Чалюскінцаў» была распачата праходка тунэляў. 30 чэрвеня 84-га адкрыўся рэгулярны рух цягнікоў на ўчастку ад станцыі «Інстытут культуры» да станцыі «Маскоўская». З 85-га будуецца другая лінія. На сёння 17-гадовы мінскі метрапалітэн – гэта больш 18 кіламетраў ліній, семнаццаць станцыяў, больш паўмільёна пасажыраў штодня – ледзь не 30 працэнтаў агульнагарадскіх перавозак. Гэта своеасаблівая дзяржава ў дзяржаве. Са сваімі законамі (пісанымі і не вельмі) і традыцыямі...

Хто ў метро галоўны? Начальнік метрапалітэна, скажаце вы. Яшчэ некалькі гадоў таму я таксама быў у гэтым перакананы. У шыкоўным кабінеце метрапалітэнаўскага шматпавярховіка, што на пляцы Незалежнасці, увобмірг уразіўся начальніцкай барадой і начальніцкай катэгарычнасцю: «Пісаць пра метро?! А што пра яго пісаць! Пацукоў з парася ў тунэлях няма, сакрэтных урадавых ліній, як у Маскве, – таксама.... Ты, відаць, машыністаў нашых наслухаўся, якім бы толькі баставаць, ды жучкоў вырашыў назбіраць, каб справу нашу светлую запляміць. Ніхто не дазволіць!»

Плюнуўшы, вырашыў адкласці задуманае на потым. Час прайшоў, змяніўся начальнік метро, дый я ўрэшце ўцяміў, што ў любой справе не начальнік за ўсё адказвае, а стрэлачнікі, а дакладней – машыністы. Пра іх і гаворка...

Кіроўцаў электрацягнікоў у мінскім метро зараз больш за дзве сотні. Старажылаў-«падземшчыкаў», якія пачыналі амаль з нуля, па пальцах можна пералічыць. Астатнія – «маладзёны» ўзростам да сарака. У каго на рукаве форменнага мундзіра адна зорка – той машыніст трэцяга або чацвёртага класа, калі дзве зоркі – клас першы ці другі. Ну а з трыма красуецца тутэйшая эліта – машыністы-інструктары (калі параўноўваць са звычайнай вытворчасцю, – майстры, якія сочаць за захаваннем працоўнай дысцыпліны, дапамагаюць на лініях менш вопытным машыністам). Вось такая цэхавая іерархія.

– Калектыў у вас дружны?

– Не, кожны сам па сабе. Цякучка кадраў страшэнная. Зарабляем крыху больш за 200 тысячаў у месяц. З чыгункі сюды ісці стала ўжо нявыгадна. Так што кожны шукае больш грашовую працу...

У 95-ым машыністы мінскага метро страйкавалі. У параўнанні з сённяшнім атрымлівалі быццам няблага. Але грошы ім выплачваліся не стабільна. Дый да рабочых ставіліся са здзекам. Па словах машыністаў, колішні начальнік на сходзе так да іх і звярнуўся: быдла, але, маўляў, туды ж – у забастоўшчыкі.

– А сённяшні начальнік лепей?

– Нічым кепскім пакуль сябе не зарэкамендаваў. Але ж не ён за дзяржаўную палітыку адказвае... Гэта да страйку мы былі з'яднаным калектывам, а пасля пераканаліся, што забастоўкі на Беларусі – справа безвыніковая, замест палёгкі – толькі ўціск. І ці ж толькі мы, метроўскія, у такой сітуацыі...

Машыністы метро – каста своеасаблівая. На звычайнай чыгунцы кіруй сабе цягніком, за пейзажам назірай, пакурвай у ахвотку. Пад зямлёй – іншы каленкор: па-вайсковаму жорсткі графік і дысцыпліна. «Ляціш, як чарвяк у трубе, а ў хвост ужо іншы цягнік свеціць». У кабіне – ніякіх пабочных карцінак ці абразкоў, нават паліць нельга, нават калегу-машыніста падвозіць забараняецца – гэта адцягвае ўвагу. Усё разлічана па секундах, усё падпарадкавана камандам дыспетчара. Кіраваць «паравозам» быццам нескладана. Рычаг «уперад-узад» ды кран пнеўматычнага тармазу. Але на практыцы ўсё цяжэй. Здароўе машыністы губляюць літаральна на вачах. І справа не толькі ў шкодных электрамагнітных уздзеяннях.

– Што самае непрыемнае ў вашай працы?

– Страшэннае псіхалагічнае напружанне. Не толькі ў пікавыя часы, але і днём. Народ не звяртае ўвагі на папярэджанне «Асцярожна, дзверы зачыняюцца!», ломіцца нават у зачыненыя. А мы ж не таксі, чакаць не можам. Учора на станцыі Коласа вылятае з-за калоны дзядзька з торбамі і лбом у дзверы. Як толькі жывы застаўся! Так што і насы з акулярамі прышчыкаем, і адзенне, і сумкі. Скаргаў на нас з-за гэтага – процьма. І ніяк не пераканаеш пасажыраў, што не наша віна, а іхняя...

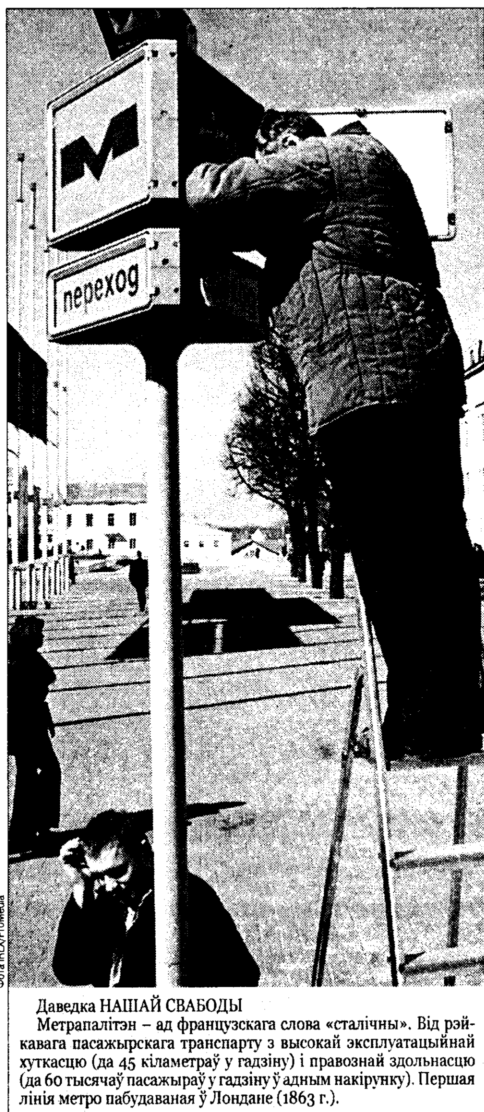
Зрэшты, па віне машыністаў (пастукаем па дрэве) ніводнага няшчаснага выпадку ў мінскім метро не здаралася. Спыняліся на час электрасаставы, выключалася энергія – жалеза ж не вечнае. Але функцыі свае машыністы выконвалі і выконваюць як мае быць. Калі хлопцы выходзяць у начную змену, скажам, з шасці вечара да гадзіны ночы, то спаць пасля працы застаюцца ў пакоі адпачынку (кватэры гэтыя – уласнасць метрапалітэна, размешчаныя яны на ўсіх канцавых прыпынках). Перад зменай – абавязковы медкантроль. Рэгулярны і кантроль штогадовы, больш важкі і грунтоўны. Вось яго, сцвярджаюць машыністы, саракагадовыя ў большасці і не вытрымліваюць. Камісіюць іх па прычыне кардыялагічных парушэнняў. Згодны цалкам, адказваць за лёс пасажыраў павінны толькі фізічна здаровыя. Але больш дасведчаныя машыністы іншым разам абураюцца. Маўляў, часта камісуюць менавіта «апазіцыянераў», каб ваду не каламуцілі, таму і калектыву сталага няма.

Адпачынак у 42 дні сітуацыі не ратуе. Аплата – тым больш. Але хто сёння на Беларусі можа выхваліцца тым, што яго ная праца на вартасці ацэньваецца дзяржавай?! Працуюць не эканамічныя рычагі ды стымулы, усё трымаецца на сумленні і адказнасці простага стрэлачніка.

Летам – палёгка. Патэнцыяльных пасажыраў у горадзе няшмат – усе ў адпачынках. А з верасня па травень – самая напруга. Пасажыры на ажыўленых станцыях (Незалежнасці, Кастрычніцкая, Коласа...) б'юцца ў дзверы, як начныя матылькі ў шкло лямпы...

Ледзь не забыўся на самае галоўнае. Пацукоў з парася ў тунэлях сапраўды няма. Бадзяюцца сабе паміж рэйкаў самыя звычайныя, не больш за ката...

Андрэй СТАРЖЫНСКІ

Даведка НАШАЙ СВАБОДЫ
Метрапалітэн – ад французскага слова «сталічны». Від рэйкавага пасажырскага транспарту з высокай эксплуатацыйнай хуткасцю (да 45 кіламетраў у гадзіну) і правозной здольнасцю (да 60 тысячаў пасажыраў у гадзіну ў адным накірунку). Першая лінія метро пабудаваная ў Лондане (1863 г.).

Псыхіятры супраць народных лекараў

Цягам двох дзён у Магілёве беларускія псыхіятры, а таксама іхныя калегі з Расеі й Нідэрляндаў абмяркоўвалі актуальныя праблемы навукі й мэдычнай практыкі на Рэспубліканскай канфэрэнцыі. Лічыцца, што пятая частка жыхароў нашае планэты мае патрэбу ў дапамозе псыхатэрапэўтаў. Нават у цывілізаваных краінах з высокім узроўнем жыцьця 315 чалавек з тысячы маюць тыя ці іншыя псыхічныя расстройствы. У Беларусі, паводле афіцыйных дадзеных, гэты паказчык меншы ў два разы. Але зусім не таму, што людзі псыхічна здаравейшыя, а з тае прычыны, што спэцыялістаў мала й ніхто сур'ёзна не займаецца дыягностыкай. Ад імя арганізатараў канфэрэнцыі намесьнік начальніка Упраўленьня аховы здароўя Магілёўскага аблвыканкаму Алег Сакадынец сказаў, што псыхіятрам трэба тэрмінова адбіраць месца ўва ўсялякіх экстрасэнсаў, калдуноў і магаў. Бо яны занялі поле дзейнасьці псыхіятры. І пакуль што фактычна людзі без адукацыі працуюць для народу псыхатэрапэўтамі, беручы за гэта немалыя грошы. «Мы ня хочам, каб на нашай тэрыторыі панавалі гэтак званыя народныя лекары», — такім чынам Алег Сакадынец выказаў агульнае меркаваньне беларускіх псыхіятраў. Навукова-практычная канфэрэнцыя па актуальных праблемах псыхіятрыі праводзілася на базе Магілёўскага псыхіятрычнага шпіталю, якому сёньня больш за 200 гадоў і які здабыў сумную вядомасьць тым, што тут скончыў жыцьцё самагубствам перасьледаваны ўладамі Цішка Гартны.

Ганна ЮРЧАНКОВА, Радыё «Рацыя»

Непаўнагадовыя ствараюць клопат

Праца камісій і інспекцый па справах непаўнагадовых у Брэсцкай вобласці недастаткова эфектыўная. Да такой высновы прыйшла калегія пракуратуры вобласці пасля разгляду вынікаў праверкі выканання камісіямі і інспекцыямі заканадаўства аб папярэджанні падлеткавай злачыннасці.

Паводле інфармацыі абласнога УУС, у апошнія гады на Брэстчыне назіраецца рост падлеткавай злачыннасці. На думку правяраючых, у нейкай ступені гэта вынік кепскай працы інспекцый па справах непаўнагадовых. У іх дзейнасці шмат фармалізму, заарганізаванасці. Устаноўлены факты ўключэння ў справаздачы фіктыўных звестак аб індывідуальнай працы з падлеткамі, якія знаходзяцца на ўліку ў інспекцыях. Не адпавядае патрабаванням праца па папярэджванню п'янства сярод падлеткаў, не прымаюцца захады ў дачыненні да бацькоў, дзеці якіх учыняюць злачынствы. Не праводзіцца належная праца па выяўленню і раз'яднанню груп падлеткаў з антыграмадскай накіраванасцю. Камісіі ў сваю чаргу неналежным чынам кантралююць працу інспекцый, а некаторыя рашэнні пракуратуры вобласці не забяспечваюць дастаткова эфектыўны нагляд за выкананнем законнасці ў дзейнасці камісій і інспекцый. Калегія прыняла рашэнне, якое прадугледжвае канкрэтныя захады па актывізацыі пракурорскага нагляду за выкананнем законаў аб папярэджанні падлеткавай злачыннасці і паляпшэнню працы камісій і інспекцый па справах непаўнагадовых.

Валянціна КАЗЛОВІЧ

Жаночая канфэрэнцыя ў Вільні

15 чэрвеня ў Вільні пачалася міжнародная канфэрэнцыя «Роўныя магчымасьці для жанчынаў і мужчынаў ва ўмовах дэмакратыі», у якой бяруць удзел больш за 500 дэлегатаў і дэлегатак з 13 краінаў, у тым ліку і Беларусі.

Канфэрэнцыя ў Вільні стала працягам буйнога жаночага форуму, што адбыўся два гады таму ў Рэйк'явіку. Тады на ім былі вызначаныя канкрэтныя шляхі дзеяньняў для забесьпячэньня роўных магчымасьцяў мужчынаў і жанчынаў. Зараз у Вільні падсумоўваюць, што было зроблена ў розных краінах сьвету.

Прыкладам, паводле фінскага заканадаўства, ва ўладных структурах павінна быць ня менш за 30 адсоткаў жанчынаў, і нават палітычныя партыі павінныя падкрэсьліваць свае дзеяньні ў справе забесьпячэньня гентарнай роўнасьці. Адметныя нават назвы адпаведных дзяржаўных інстытуцыяў. У Даніі і Швэцыі ёсьць міністэрствы ў пытаньнях роўнасьці полаў ды іншыя ўстановы.

У Беларусі ж на дзяржаўным узроўні небагата падобных структураў. Ёсьць Нацыянальны савет у справе гентарнай палітыкі і цэнтар гентарнай палітыкі пры міністэрстве сацыяльнай абароны. Як, дарэчы, небагата магчымасьцяў у беларускіх жанчынаў уплываць на працэсы прыняцьця рашэньняў у краіне. У Беларусі толькі адна жанчына мае міністэрскую пасаду. Практычна ўсе кіруючыя крэслы ў краіне займаюць мужчыны. Замала і жанчынаў у палітыцы. Як адзначала падчас свайго выступу прадстаўніца міністэрства сацыяльнай абароны Ірына Шуткова, паводле беларускага заканадаўства, у Беларусі забясьпечаная гентарная роўнасьць, але ж у рэальным жыцьці яе няма.

Да гэтага толькі дадам слушную заўвагу прэзыдэнткі Латвіі Вайры Вікіфрэйбэргі на канфэрэнцыі: у недэмакратычным аўтарытарным грамадзтве жанчына заўсёды дыскрымінаваная.

Якім чынам, усё ж, беларускія жанчыны могуць зьмяніць сытуацыю? З гэтым пытаньнем я зьвярнулася да ўдзельніцы канфэрэнцыі зь беларускага боку, старшыні Незалежнага дэмакратычнага руху Людмілы Пецінай. На ейную думку, «неабходна, каб паралельна праводзіліся дзьве стратэгіі – дэмакратычнае развіцьцё грамадзтва, і палітычная стратэгія дасягненьня гентарнай роўнасьці, якая патрабуе зьмены палітычных і культурных стэрэатыпаў. Сытуацыя ў Беларусі, безумоўна, не выглядае на карысьць жанчынаў, нягледзячы на тое, што ў нашай краіне жанчынаў 53 адсоткі.

Жаночая група – гэта самая вялікая група працаўнікоў, жаночы электарат – самы вялікі ў нашай краіне, ён дасягае 60 адсоткаў, і жанчыны – самая адукаваная частка нашага насельніцтва. І тым ня менш жанчыны дыскрымінуюцца ў працоўнай сфэры, іх заробкі заўсёды ніжэйшыя за заробкі мужчынаў, яны маюць дыскрымінацыю пры прыёме на працу і звальненьні зь яе. Жанчыны таксама маюць праблемы ў сямейнай сфэры, якая, ва ўяўленьні нашага грамадзтва, зьяўляецца як бы жаночым абавязкам, і для жанчын гэта – звышнапружаньне, звышнагрузкі. Трэба выбудоўваць сваю стратэгію, гаварыць пра гэтыя праблемы, трэба мяняць сьвядомасьць як жанчынаў, так і мужчынаў, разбураць патрыярхальныя стэрэатыпы, у якіх жыве нашае грамадзтва. І, безумоўна, імкнуцца ў тыя сфэры, дзе вырашаюцца гэтыя праблемы – у сфэры прыняцьця рашэньняў, у парлямэнт, у вышэйшыя сфэры кіраваньня, дзе, на жаль, жанчынаў пакуль што вельмі мала. Безумоўна, жанчыны мусяць займацца палітыкай. Усе названыя праблемы могуць быць вырашаныя, калі жанчыны змогуць адстойваць новыя сацыяльныя праекты і новыя законы, якія ня толькі будуць дэклараваць іх правы, але і адкрываць магчымасьці для сапраўднай гентарнай роўнасьці».

Ганна СОУСЬ, Радыё «Свабода»

Узорны бланк эканамічнае праграмы

Падрыхтавана на грошы «Фонду матэрыяльнай падтрымкі абарыгенаў»

У суботу, 16 чэрвеня, у 16.00 па сусветным часе адбылася глабальная інтэрнэт-канферэнцыя актывістаў Фонду маральнай падтрымкі абарыгенаў. Падчас дыскусіі высветлілася, што базавыя каштоўнасці дэмакратыі на Беларусі пад пагрозай і могуць панесці істотныя страты.

Прычына небяспекі – магчымасць атрымаць на халяву 10.000 буказоідаў з народнай кішэні, што прыцягнула ў шэрагі жадаючых папрэзідэнціць аж чвэрць сотні грамадзянаў і грамадзянак. Усе яны маюць вельмі розны ўзровень агульна-фізічнай, маральна-палітычнай і эканоміка-тэхналагічнай падрыхтоўкі.

Мы не маем аніякага права абмяркоўваць альбо прапагандаваць кагосьці з кандыдатаў на прэзідэнцкую пасаду, бо не ёсць грамадзянамі Рэспублікі Беларусь. З улікам таго, што:

— кандыдатаў відавочна зашмат, а Канстытуцыя, на каторай будзе ўрачыста клясціся чарговы пераможца, чамусьці не прадугледжвае разбіцця прэтэндэнтаў на вагавыя катэгорыі, лігі альбо секцыі;

— вяршыня эканамічнай думкі – прамова аднаго з кандыдатаў на адным сходзе ёсць узорам, прыкладам і нямым дакорам усім астатнім і перасягае дадзена лёсам толькі самому прамоўцу;

— кошт і чысціня перадвыбарнай кампаніі пад пагрозай ўмяшання ласых на баксы адэптаў грамадскіх сувязяў і грандмайстраў брудннаватых тэхналогіяў;

— беручы пад увагу цнатлівасць, рахманасць, помслівасць, абыякавасць, памяркоўнасць, дасціпнасць, свірэпасць і мары электарату – прапануем кандыдатам тыповую праграму, пабудаваную з аглядкай на вяршыні інтэлектуальных высілкаў нацыі, ухваленую яе лепшымі сынамі і дочкамі з ліку ўдзельнікаў.

Карыстацца Формай № 1 вельмі проста. Выбаркам друкуе па 10.000.000 паасобнікаў на кожнага кандыдата, а тыя выкрэсліваюць непатрэбнае, а што ім спадабалася, раздаюць выбаршчыкам. Форму можна кідаць у урну разам з бюлетэнем, каб быў яшчэ і рэферэндум. Грамадзяне могуць пісаць на адваротным баку формы свае пажаданні, меркаванні, вершы і заклікі да кастрычніцкіх святаў. А грошай нікому не даваць. Няма чаго.

1. Аналіз сацыяльна-эканамічнай сітуацыі

Сітуацыя ў нас:

а) спрыяе інтэграцыі; б) катастрафічная; в) квазірынкавая; г) нам гэта ўсё роўна.

На сітуацыю найболей уплываюць:

а) агенты ЦРУ, БНФ і г.д.; б) агенты КГБ, ФСБ і г.д.; в) селектыўнае рэгуляванне макраэканамічных параметраў у неакейнсіянскай мадэлі; г) сволачы ўсе, крадуць і не дзеляцца.

Знешнія фактары сітуацыі:

а) дэмакраты парвалі ўсе эканамічныя сувязі; б) не магу паехаць да сястры ў Какчатаў; в) апраксімацыя індэксу Коў-Хікса топ-менеджментам транснацыянальных карпарацыяў; г) чаму ў іх па 15, а ў нас па 45, а, я пытаюся, а! Браты завуцца!!!

Інфляцыя. Наша інфляцыя:

а) пад кантролем; б) болей, чым у Літве; в) з'яўляецца функцыяй крэдытовай экспансіі; г) на доўгатэрміновую перспектыву.

Стратэгічная мэта:

а) пабудова рынкавага сацыялізму; б) пабудова капіталізму; в) пабудова гуманізму і ліберальнай дэмакратыі рынкавага тыпу; г) хто не з намі, той не з пацанамі.

Гарантыі будучыні:

а) інтэграцыя; б) дэпартацыя; в) эміграцыя; г) міліцыя.

Асноўныя задачы:

Прамысловасць:

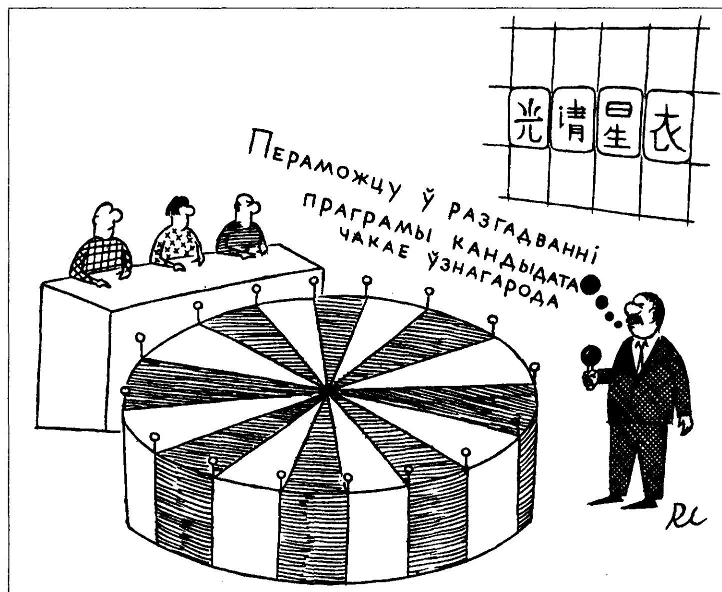
а) рост экспарту; б) скарачэнне экспарту; в) рэфінансаванне дзяржаўнай запазычанасці; г) памяняць трэба гэтае жульё, бо

а) развіццё аховы здароўя; б) прыватызацыя аховы і здароўя; в) ліквідацыя трансфертных плацяжоў як антыстымулаў; г) другі раз зімой, няма чаго сунуцца ў тую паліклініку, аж ўсе лезуць, а летам – усе здаровыя, рыюцца на градах.

3. Абяцанні, праз пяць гадоў будзе:

Курс долара:

а) 15.000.000 беларускіх рублёў; б) 150.000.000 беларускіх рублёў; в) інтэнсіфікуецца роля манетарнага мультыплікатара, у выніку чаго курс альбо панізіцца, альбо падвысіцца, альбо застанецца на месцы; г) банкіры пузы панаядалі, крадуць і не дзеляцца

Фінансавыя вынікі прадпрыемстваў:

а)натхняюць; б) уражваюць; в) карэлююць з памылкамі амартызацыйнай палітыкі; г) дырэктары будкі панаядалі, крадуць і не дзеляцца.

Курс долара:

а) фарміруецца; б) нявыгадны; в) абумоўлены не звязанымі з прыбыткамі фактарамі; г) валютчыкі лычы панаядалі, крадуць і не дзеляцца.

Інвестыцыйная актыўнасць у рэальным сектары эканомікі:

а) пабудавана многа палацаў; б) што было і тое скора развалілі; в) мяняецца аб'ём спажывання інвестыцыйных тавараў; г) гады, панаедуць і купяць нашае ўсё.

Экспарт і імпарт:

а) дзікі крэн на Усход; б) у нас мала нафты і дыяментаў;

в)вельмі залежныя ад эластычнасці рынку; г) нашыя дзеўкі скора пад кожным кабаком стаяць будуць, прычым у нас па 15, а ў іх – па 45.

2. Стратэгія развіцця краіны пакралі ўсё і не дзеляцца.

Сельская гаспадарка:

а) развіццё аграпрамысловага комплексу; б) ліквідацыя аграгулага; в) недыскрыцыйная фінансавая палітыка ў дачыненні да аграсектара; г) глядзець трэба, каб камбікорм не кралі, а то кожны цягне, а потым крычаць, старшыня ім дрэнны.

Транспарт:

а) развіццё транспарту і камунікацыяў; б) пераарыентацыя з восі Усход–Захад на вось Поўнач-Поўдзень; в) ліквідацыя бар'ераў дзеля гарызантальнага камбінавання; г) я сам хадзіў у школу за тры кіламетры і зараз здаравейшы, чым гэтыя манетарысты, што ім метро нерэгулярна ходзіць.

Будаўніцтва:

а) развіццё жыллёвага будаўніцтва; б) стварэнне маладзёжных камунаў БПСМ у лядовых палацах; в) супастаўленне сукупольных выдаткаў з нацыянальным прадуктам; г) мы жылі ў інтэрнатах і дзеці ў нас былі, а каму не падабаецца, дык вунь колькі хатаў пустых стаіць.

Ахова здароўя:

мы тых доляраў канешне не бачылі і за іх садзілі; зараз будзем дазваляць класці іх у банкі пад маю гарантыю.

Бутэлька гарэлкі каштавацьмець:

а) як зараз кіля каўбасы; б) як у Польшчы; в) у адпаведнасці з крывой вытворчых магчымасцяў; г) будзем піць сапраўдны прадукт, і не трэба скардзіцца на цэны, усе роўна ж выганіце сабе кожны самагонкі.

Узровень падаткаабкладання:

а) як у Расеі; б) менш, чым у Расеі; в) адэкватны прафіціту; г) грошы будзем браць з тых, у каго іх да халеры, па поўнай праграме, а вы не хваліцеся.

Абсталяванне на заводах:

а) усё новае; б) як у Польшчы; в) адпаведнае сёмаму тэхналагічнаму ўкладу; г) старое прададзім шведам на металалом, а новае возьмем у Расіі ў крэдыт пад мае гарантыі.

Зарплата:

а) у настаўніцы стане харошая, як даўней; б) лейтэнант міліцыі перастане зараблярць як сярэдні прафесар лінгвістыкі; в) стымулявяць унутраны попыт; г) 250 доляраў кожнаму за тыдзень!

Памежныя пераходы бярэ пад кантроль «Саюз»

У 2001 годзе на добраўпарадкаванне памежных пераходаў на заходняй мяжы Беларусі з бюджэту беларуска-расійскай Саюзнай дзяржавы плануецца выдзеліць 321 мільён расійскіх рублёў. Пра гэта 15 чэрвеня паведаміў на прэс-канферэнцыі ў Гродне старшыня Дзяржаўнага мытнага камітэта Расіі Міхаіл Ванін. Сустрэча з журналістамі была прысвечаная вынікам паседжання калегіі Мытнага камітэта Саюзнай дзяржавы.

Па словах Міхаіла Ваніна, праца па мадэрнізацыі ў першую чаргу будзе весціся на пераходах «Бераставіца», «Брузгі», «Казловічы», «Каменны Лог», «Новая Гута», «Варшаўскі мост». Паводле яголных словаў, гэта адна з першачарговых задачаў, якая стаіць перад мытнымі ведамствамі Беларусі і Расіі. Міхаіл Ванін падкрэсліў, што Расія надае важнае значэнне мяжы Беларусі з Польшчай, бо менавіта на гэты кірунак прыходзіцца вялікі таварапатак з Еўропы. Ён таксама падкрэсліў, што, хутчэй за ўсё, ужо ў другой палове бягучага года будзе ўсталяваны адзіны для дзвюх краінаў мытны тарыф.

Старшыня Мытнага камітэта Беларусі Вікенцій Макарэвіч, у сваю чаргу, заявіў: «Усе рашэнні, прынятыя на гэтай калегіі, накіраваныя на паляпшэнне стасункаў паміж Беларуссю і Расіяй».

Удзельнікі калегіі адзначалі, што Праграма першачарговага развіцця мытнай інфраструктуры памежных пунктаў мытнага афармлення на тэрыторыі Беларусі на перыяд 1997-2000 гадоў не была рэалізаваная. Прычынай таму стала нерэгулярнае і недастатковае фінансаванне з Саюзнага бюджэту мерапрыемстваў, прадугледжаных Праграмай. Калегія пастанавіла: дзяржаўным мытным камітэтам Беларусі і Расіі да 25 чэрвеня 2001 года дапрацаваць праект новай Праграмы на перыяд 2002-2004 гадоў. Акрамя добраўпарадкавання памежных пунктаў пропуску, запланавана таксама стварыць аўтаматызаваную інфармацыйную структуру з мэтай удасканалення інфармацыйнага ўзаемадзеяння беларускіх і расійскіх мытных органаў пры кантролі за дастаўкай тавараў. Адначасова калегія абавязала беларускі мытны камітэт да 27 чэрвеня 2001 года прадставіць у Мытны камітэт Саюзнай дзяржавы бюджэтную заяўку на фінансаванне новай Праграмы першачарговага развіцця мытнай інфраструктуры памежных пунктаў пропуску на тэрыторыі Беларусі на перыяд 2002-2004 гадоў з саюзнага бюджэту.

БелаПАН

ЭКСПРЭС

Прогнозы, долги, расчеты

Самый низкий курс фунта за 15 лет

В преддверии парламентских выборов в Великобритании курс английского фунта стерлингов резко упал по отношению к доллару и другим основным валютам. Он достиг самого низкого курса по отношению к доллару за все последние пятнадцать лет – за один фунт давали 1,3915 доллара. Обвал обменного курса британской валюты связан с выводом крупных финансовых игроков (в случае победы лейбористов уже в сентябре начнется подготовка к референдуму по замене фунта стерлингов на евро). В этих условиях финансовый рынок играет на понижение курса фунта, который, как считают специалисты, завышен сегодня по отношению к германской марке на 25%.

Иск германскому автогиганту

В связи с нарушением антимонопольного законодательства Европейского Союза руководство этой организации решило наложить штраф размером в 31 млн. евро на германскую автомобилестроительную компанию *Volkswagen*. Европейская комиссия выдвигает против *Volkswagen* обвинение в том, что в 1996-1997 годах руководство концерна отдало приказ не давать скидок при продаже новых автомашин марки *Volkswagen Passat*. За последние 3 года концерн продал по максимальным ценам более 400 тыс. автомашин марки *Passat*, то есть покупатели переплатили примерно 818 млн. евро. В пресс-службе *Volkswagen* отметили, что компания не намерена безоговорочно выплачивать и что решение будет обжаловано Европейской комиссией в Гаагском международном суде.

Экономико-политические игры

Ирак принял решение приостановить экспорт нефти в знак протеста против продления ООН сроком на месяц действующих против страны санкций, сообщает агентство *Bloomberg*. Цена на нефть в ходе торгов в электронной системе Нью-Йоркской товарной биржи подскочила по этому поводу на 2,5% – на 70 центов, т.е. до 28,63 доллара за баррель, но затем опустилась до 28,33 доллара за баррель. Совет Безопасности ООН продлил действие нынешнего режима санкций на месяц, чтобы в течение этого срока принять решение о возможном изменении их условий. При этом США и Великобритания настаивают на ужесточении контроля за поставками в Ирак оборудования и материалов, которые могут быть использованы в военных целях.

Американские резервы для открытых рынков

Большинство экономистов Уолл-стрит, опрошенных агентством *Bloomberg*, ожидают, что 27 июня, когда состоится очередное заседание Комитета по открытым рынкам, Федеральная резервная система США снизит свою базовую процентную ставку на 0,25 процентного пункта. Экономисты прежде всего обращают внимание на сохраняющуюся слабую конъюнктуру в промышленном секторе США. Индекс *NAPM*, отражающий уровень активности в производственном секторе, упал в мае до 42,1 пункта против 43,2 пункта в апреле (значение индекса ниже 50 пунктов обычно свидетельствует о сокращении выпуска продукции).

Андрей КАРПОВИЧ

Бюджэт не дабірае

Паводле звестак на 1 траўня, у кансалідаваны бюджэт Беларусі паступіла 1 трыльён 550,2 мільярда рублёў, што складае 97,5 працэнта ад плана. У прыватнасці, у рэспубліканскі бюджэт паступіла 800,1 мільярда рублёў (94,2 працэнта), у мясцовыя бюджэты — 750,1 мільярда рублёў (101,3 працэнта). Такія звесткі БелаПАН паведамілі ў Дзяржаўным падатковым камітэце (ДПК) Беларусі.

Найбольш высокі ўзровень выканання плана кансалідаванага бюджэту дасягнуты ў Мінскай вобласці — 109,3 працэнта і ў Брэсцкай вобласці — 105 працэнтаў. Не выкананы планавыя заданні па мясцовых бюджэтах у Гродзенскай (87,5 працэнта) і Магілёўскай (88,5 працэнта) абласцях.

Аляксей АРЭШКА

Завалім Расію трактарамі!

Намеснік міністра прамысловасці Дзмітрый Казакоў паведаміў, што беларускія вытворцы сельскагаспадарчай тэхнікі маюць намер задаволіць сваёй прадукцыяй патрэбы аграпрамысловага комплексу Расіі ў тэхніцы.

Нам выгадна яе малая забяспечанасць трактарамі: калі сельская гаспадарка ЗША выкарыстоўвае 4,9 мільёна трактароў, то ў Расіі іх пакуль толькі 670 тысяч. Бліжэйшымі гадамі Расіі можа спатрэбіцца штогод па 150-170 тысяч новых трактароў. Згодна з папярэднімі маркетынгавымі даследаваннямі, наша сельгастэхніка можа быць там запатрабаваная ў вялікай колькасці. Зразумела, што Мінскі трактарны завод не можа не скарыстаць гэта, тым больш што на еўрапейскім рынку попыт на трактары апошнім часам знізіўся на 25-30%.

Ужо распрацоўваюцца адпаведныя лізінгавыя схемы паставак, што проста неабходна пры існуючай неплацёжаздольнасці прадпрыемстваў. Аднак, па словах намесніка міністра прамысловасці, на шляху нашых вытворцаў сталі змены ў расійскім заканадаўстве, мэта якіх абараніць уласную прамысловасць. У прыватнасці, расійскі бюджэт прадугледжвае фінансаванне лізінгавых паставак толькі айчынных вытворцаў. На так званы Саюз Беларусі і Расіі ніхто не зважае.

За апошнае дзесяцігоддзе вытворчасць трактароў у краінах СНД скарацілася ў 10 разоў. У такіх умовах наш МТЗ ужо пакрывае 55% аб'ёму патрэбаў у трактарах па СНД, раней жа на долю Беларусі прыпадала толькі 25% трактарнага машынабудавання.

Алена ЛАБАНАВА

Чорны дзень памяці

22 чэрвеня Другая сусветная вайна абрынулася і на беларускія землі

У савецкай гістарыяграфіі вайну назвалі Вялікай Айчыннай, рэгіянальна адмяжоўваючы гэтай назвай сябе ад іншых удзельнікаў таго пекла, вароты ў якое Гітлер і Сталін узгоднена расчынілі ў верасні 1939 года. У гэтае пекла былі ўцягнутыя 72 дзяржавы. Пад ружжо паставілі 110 мільёнаў чалавек. З іх загінулі 60 мільёнаў. Падлічаная пасля вайны колькасць параненых і скалечаных склала 90 мільёнаў. З агульнай лічбы забітых Савецкі Саюз страціў 30 мільёнаў чалавек, а Беларусь — 3, а ў межах 1941 года страты насельніцтва, па падліках сучасных даследчыкаў, сягаюць лічбы 4 мільёнаў.

Ход вайны даследаваны мноствам ваенных спецыялістаў, школьная версія ў нас абавязковая для вывучэння, і таму кожны ведае, што да восені 1941 года была акупіраваная немцамі Беларусь, Літва, Латвія, вялізныя абшары Украіны і Расіі. Гэта не надта болей па часе, чым спатрэбілася германскай арміі для акупацыі Польшчы ўвосень 1939 года. Аднак СССР меў у 7 разоў большае насельніцтва, самую вялікую армію ў свеце і пераважаў гітлераўскую Германію па ўсіх асноўных відах узбраенняў.

Трагічны пачатак вайны ў нас раней любілі тлумачыць нечаканасцю нападу, гітлераўскім вераломствам. Сёння пра гэта ўжо маўчаць, бо пра маючае быць нашэсце Сталіну дакладалі з 7 розных замежных разведвальных і дыпламатычных крыніцаў. Не вытрымлівае крытыкі і маладаказальны тэзіс пра непадрыхтаванасць да вайны савецкага афіцэрства. Разгром Сталінам афіцэрскага корпусу адбыўся ў 1938 годзе, а пасля гэтага новастворапы афіцэрскі корпус удзельнічаў як мінімум у трох кампаніях – польскай, савецка-фінскай вайне і вайне з японцамі на Халкін-голе. У ваенных дзеяннях прымалі ўдзел усе роды войскаў, і сказаць, што СССР на чэрвень 1941 года паваяваў менш за немцаў, будзе няпраўдай. Розніца тая, што немцы ў сваіх захопах еўрапейскіх краінаў страцілі менш людзей. СССР толькі ў вайне за фінскія землі страціў каля паўмільёна салдатаў. Як ні шкада дзесяткі тысяч афіцэраў, якія былі вынішчаныя на сталінскі загад падчас рэпрэсіяў супраць арміі, трэба ўлічыць, што тыя афіцэры не вучыліся метадам абарончай вайны, а старэйшыя з іх не мелі іншага вопыту, апроч вопыту грамадзянскай. Прыкладам, вопыт удзелу Тухачэўскага ў вайне з палякамі ў 1920 годзе і падаўленні Кранштацкага мяцяжу ніяк не спатрэбіўся б летам 1941.

Не прынята ўзгадваць, што ў той самы час, калі ў красавіку-траўні Германія захапіла Данію, Нарвегію, Югаславію, Грэцыю, Бельгію, Люксембург і за 44 дні прымусіла да капітуляцыі Францыю, у гэты ж самы час сталінскі СССР захапіў Эстонію, Латвію, Літву і адняў сабе ад Румыніі Букавіну. Дарэчы, захоп Букавіны як пагроза асноўнаму нафтарынку Германіі, на думку даследчыкаў, і прымусіў Гітлера задумацца пра планы свайго хаўрусніка і аддаць загад пра падрыхтоўку плана «Барбароса».

Мноства даследнікаў лічаць, што Сталін рыхтаваўся да «вызвалення ад капіталізму» краінаў

Заходняй Еўропы, ваенныя дзеянні савецкай арміі планаваліся на ліпень 1941 года, і менавіта па гэтай прычыне Беластоцкі выступ быў запоўнены войскамі, якія не рабілі ніякіх абарончых умацаванняў. Аслеплены ўласнымі напалеонаўскімі планамі, Сталін не дапускаў думкі, што яго тут могуць перайграць. Для блізкага паходу рыхтаваліся, але найперш войскі НКВД, якіх у Заходняй Асобай акрузе было каля 150 тысяч. Беларусь магла стаць тылавой тэрыторыяй і, каб пазбегнуць магчымых з гледзішча Сталіна дыверсіяў, адсюль вычышчалі «ненадзейны элемент». Так, 19 чэрвеня 1941 года, за два дні да пачатку вайны, карныя органы НКУС правялі масавае высяленне з Беларусі ў межах 1941 года (разам з Беластоцкай вобласцю) дзеячаў і членаў некамуністычных палітычных партыяў, грамадскіх арганізацыяў. За дзень было вывезена 22 тысячы чалавек. Па стандартах таго часу, акцыя патрабавала не менш за 500 таварных вагонаў і 30 цягнікоў. Пра лёс гэтых людзей мала што вядома.

Фота IREX/ProMedia

У гэтых адносінах Германія была менш саслабленай, бо не заганяла ў свае канцлагеры мільёны «кулакоў і міраедаў», сем'і «ворагаў народа» ды іншыя катэгорыі невінаватых. Палітычных вязняў – камуністы і сацыял-дэмакраты – было каля 100 тысяч.

Вайну першымі сустрэлі пагранічнікі і тыя мірныя грамадзяне, на якіх пасыпаліся нямецкія бомбы. Геразм кожнага асобнага пагранічніка, якому давялося 22-23 чэрвеня гінуць у няроўным баі, безумоўна заслугоўвае вечнай памяці і пашаны. Гэта былі пагранічнікі 86-га Аўгустоўскага, 87-га Ломжынскага, 88-га Шапятоўскага і 17-га Брэсцкага атрадаў. Пра тыя атрады, апроч Брэсцкага, мала хто памятае. Яны стаялі на тэрыторыі, якую ў 1944 годзе Сталін аддаў Польшчы, з чаго ўзнікла нейкая двухсэнсавасць – калі гэта польская тэрыторыя, дык што там рабілі ў даваенныя гады, а калі не польская, дык чаму падараваная? Пагадзіліся, што лепш не кранаць слізкую тэму і не згадваць пра гераізм сваіх і вываз у Сібір мясцовых! Па гэтай прычыне помнік пагранічнікам ставіцца не там, дзе ішлі першыя баі, а на пасляваеннай мяжы. Ёсць у гэтым нейкая непаважная да канкрэтных людзей непавага.

Сімвалам геранчнай абароны савецкіх межаў стала Брэсцкая крэпасць. Варта прыгадаць, што ў 1939 годзе гераічную абарону крэпасці трымалі салдаты польскага войска перад наступам немцаў, якія занялі Брэст насуперак дамове Сталіна з Гітлерам. Савецкія чыны ім пра гэта нагадалі, і немцы пакінулі Брэст нам. Але тая частка Брэсцкай крэпасці, якая была на левым беразе Дзвіны, аказалася пад немцамі. У Брэсце перад расстаннем хаўруснікаў быў савецка-нямецкі парад, на якім адбыўся памятны абмен сцягамі перамогі: немцы атрымалі для музейнага захавання – чырвоны савецкі, а Чырвоная армія атрымала чырвоны нацысцкі. І дзе, цікава было б даведацца, захоўваецца гэты памятны гітлераўскі падарунак?

У той час, як вялася гераічная абарона Брэсцкай крэпасці і 500 тысяч мабілізаваных беларусаў, адразу пайшлі на фронт, і народ паўставаў для адпору захопнікам, войскі НКУС вынішчалі зусім не дыверсантаў і парашутыстаў, як пра тое любілі расказваць у кнігах для дзяцей. 25 чэрвеня нкусаўскія карнікі ва ўрочышчы Цагельня каля Чэрвеня расстралялі некалькі тысяч палітвязняў, якіх прыгналі па магілёўскай шашы з мінскай турмы. У гэтыя ж дні, напярэдадні абароны Віцебска, у падвалах віцебскага аддзела НКУС былі расстраляныя каля 2.000 вязняў. У гэтыя ж дні, калі вораг захопліваў горад за горадам, 6 ліпеня ў Бярэзвіцкай турме (паблізу Глыбокага) савецкія ахоўнікі без суда расстралялі вязняў, а гэта былі калгаснікі, асуджаныя за дробны крадзеж на калгасных палях. Усе такія ахвяры сталінскага рэжыму таксама спісаныя на вайну. Толькі вось помніка ім няма, і не прыязджае маскоўскі патрыярх асвяціць крыж у памяць няшчасных. Бо ўсё ж загінуць у баі адно, а стаяць пад расстрэльнай куляй – іншыя боль і пакута.

Беластоцкі выступ не затрымаў немцаў ні на адзін дзень. Ужо 23 чэрвеня рэшткі 3-й разбітай арміі фронта пакінулі Гродна, потым Кобрын, Бярозу, Пружаны, Баранавічы, а 26 чэрвеня ўсе тры арміі Заходняга фронта апынуліся ў катле паміж Беластокам і Мінскам.

Менавіта ў гэтым «катле» патрапіў у палон генерал Карбышаў, які потым сустрэў пакутніцкую смерць у канцлагеры. Разам з ім пайшлі ў палон 500.000 салдатаў і афіцэраў Заходняга фронта. А болей за 400 тысяч загінулі ў баях. Адзін мільён толькі за першыя тыдні вайны! Немцы не ведалі, што рабіць з такой колькасцю палонных. Іх пачалі марыць голадам. Падобны лагер быў у Лысвгурах, дзе ад голаду загінулі 22 тысячы палонных. Між тым, савецкі ўрад не падпісваў міжнародныя пагадненні па палонных. Адносіны да іх былі такія, што пасля вайны з 5 мільёнаў савецкіх салдатаў усе зведалі палон, 1,5 мільёна апынуліся паноўна ў палоне ў сібірскіх канцлагерах. З узгаданых 5 мільёнаў пятая частка прыпадае на два першыя месяцы баёў.

На фоне такіх стратаў асобныя выпадкі супраціву нічога не маглі змяніць. Яны сведчаць выключна пра асабістую мужнасць людзей. Брэсцкая крэпасць была ўся залітая крывёй яе абаронцаў. Калі ёй надалі статус мемарыяла, дык няўдалая задума ператварыла святыя руіны ў нешта недарэчнае і неадпаведнае сэнсу падзеяў лета 1941 года. Узвядзенне там цяпер царквы і самы вялікі звон, які туды прывязуць на цырымонію адзначэння 60-х угодкаў, яшчэ большая недарэчнасць. Гэта выкарыстанне чужога подзвігу ў мэтах пашырэння Рускай праваслаўнай царквы ў Беларусі. Калі падумаць – непавага да ахвяраў трагічнага 1941 года.

Пётр КЛІМКОВІЧ

Ад міністра МУС чакаюць тлумачэнняў

Кіраўніцтва грамадскага аб'яднання «Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны» (ТБМ) накіравала генеральнаму пракурору Беларусі Віктару Шэйману і міністру ўнутраных справаў Уладзіміру Навумаву ліст, у якім выказвае пратэст адносна фактаў прыніжэння і выцяснення беларускай мовы з боку прадстаўнікоў праваахоўных органаў.

У лісце паведамляецца аб факце затрымання міліцыяй 29 траўня бягучага года групы літаратараў у мінскім парку імя Горкага. Яны былі затрыманыя на некаторы час пасля завяршэння працы XIII з'езда Саюза беларускіх пісьменнікаў. Высвятляючы ў міліцыі акалічнасці гэтага інцыдэнту, паказанні былі ўзятыя ў Лявона Баршчэўскага, Міхася Скоблы і Антаніны Хатэнка. Аднак, як зазначаецца ў лісце, «пры гэтым быў парушаны артыкул 172-2 КоАП Рэспублікі Беларусь», бо «пісьменнікам загадалі даваць паказанні на рускай мове, прымушаючы іх да гэтага пагрозамі».

Кіраўніцтва ТБМ лічыць, што падобныя дзеянні супрацоўнікаў аддзела ўнутраных справаў ствараюць абмежаванні і перашкоды ва ўжыванні дзяржаўнай беларускай мовы, а таксама сведчаць аб парушэнні Закона аб мовах, які патрабуе ад службовых асобаў валодання дзяржаўнай беларускай мовай у неабходным аб'ёме. Апрача таго, як зазначаецца ў лісце, шматлікія факты неразумення агульнаўжывальных словаў службовымі асобамі сведчаць пра тое, што чыноўнікі не валодаюць дзяржаўнай беларускай мовай у аб'ёме, неабходным для выканання сваіх абавязкаў. Такія факты кіраўніцтва ТБМ расцэньвае як «дэстабілізацыйныя», якія «адмоўна ўздзейнічаюць на гарманізацыю моўных узаемаадносінаў грамадзянаў, якія карыстаюцца беларускай і рускай мовамі».

Кіраўніцтва ТБМ лічыць неабходным правесці службовае расследаванне па фактах парушэння КоАП і Закона аб мовах Рэспублікі Беларусь.

БелаПАН

Кальварыя занепадае

Апошнім часам у Мінску ўзнікла пагроза страты помніка гісторыі і нацыянальнай памяці — старадаўніх Кальварыйскіх могілак. Гэта незвычайны цвінтар і ўнікальны мемарыял з 200-гадовай гісторыяй. Апроч помнікаў архітэктуры — неагатычнага касцёла і класіцыстычнай уваходнай брамы — тут знаходзіцца мноства капліцак і надмагільных помнікаў вядомых беларускіх шляхецкіх родаў: Вайніловічаў, Ваньковічаў, Луцкевічаў, Храпавіцкіх, Чачотаў. Многія з пахаваных тут шырока праславілі Беларусь: мастак Ян Дамель, паэт Янка Лучына, грамадска-палітычны дзеяч Вацлаў Іваноўскі і іншыя.

Некалькі гадоў таму гарадскія ўлады пасля 30-гадовага перапынку дазволілі тут пахаванні за грошы. Пры гэтым пачалі знішчацца старадаўнія помнікі і крыжы, якія маюць гістарычнае значэнне. У выніку мемарыялу пагражае знішчэнне.

24 чэрвеня а 16.00 Згуртаванне Беларускай Моладзі «Эўрапейскі шлях» запрашае сваіх аднадумцаў да сумеснага наведвання Кальварыйскіх могілак для азнаямлення з іх гісторыяй і сучасным станам. Збор — каля Брамы. Экскурсію па могілках правядуць вядомыя гісторыкі і краязнаўцы Мінска.

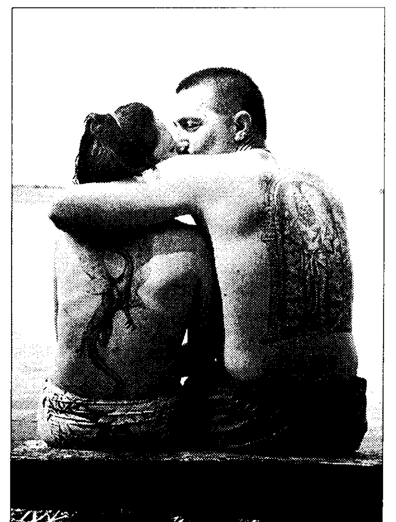
BARC NEWS

МАСТАЦТВА

Фестываль мастацкай татуіроўкі

Гран-пры І Рэспубліканскага фестывалю мастацкай татуіроўкі *«Snake Tattoo-2001»*, які прайшоў 13-14 чэрвеня ў мінскім клубе «Рэактар», уганараваны сталічны салон татуіроўкі «Міленіум».

На фестывалі былі прадстаўленыя работы майстроў татуіроўкі з мінскіх салонаў «У Лісіцы», «Міленіум», *«Iron Brothers»*, віцебскага салона *«Kakttooz»*, гродзенскіх, брэсцкіх і іншых майстроў. Узнагароджанне пераможцаў — майстроў і ўладальнікаў татуіровак — праходзіла па чатырох намінацыях: «Лепшая мужчынская чорная татуіроўка», «Лепшая жаночая чорная татуіроўка», «Лепшая мужчынская каляровая татуіроўка» і «Лепшая жаночая каляровая татуіроўка». Прыз за самую сексуальную татуіроўку атрымаў салон «У Лісіцы». У рамках фестывалю татуіроўкі прайшоў конкурс «Міс грудзі», у якім перамагла мінчанка Наталля Зубрыцкая.

Прадстаўнікі Малога тэатра — арганізатара фестывалю — спадзяюцца зрабіць гэтае мерапрыемства штогадовым і міжнародным.

БелаПАН

Ад Венецыі да Вайшкунаў

На ўваходзе ў майстэрню сябра творчае суполкі «Пагоня», скульптара і мастака Алеся Шатэрніка на вочы патрапляецца металічная дошка, якую б павінны бачыць не толькі ягоныя госці, але і ўсе мінчукі. Гэта шыльда мусіць вісець, паводле ейнага надпісу, на будынку, дзе была абвешчаная Беларуская Народная Рэспубліка. Гэта збіраліся зрабіць у 1993 годзе перад І З'ездам беларусаў свету, але на дзяржаўным уладным узроўні тады нацыянальнай ідэяй да такой ступені не прасякнуліся. Наступнымі гадамі і да гэтай пары – пагатоў.

Алесю Шатэрніку – 60 гадоў. Нарадзіўся ён у Іванаве. Не беларускім – расійскім. Туды ў 30-ых гадах на будаўніцтва Беламорканала быў высланы дзед скульптара, які працаваў у Мінску галоўным рэвізорам Лібава-Роменскай чыгункі. Як пра першае прыцягненне да радзімы Алесь Шатэрнік згадвае 1944 год, калі яны разам з маці слухалі паведамленне пра вызваленне Беларусі.

— Як скончылася вайна, мы паехалі сустракаць з фронта бацьку. Ён быў урачом і працаваў на той час у Дубне, што ў Заходняй Украіне, у крэпасці-шпіталі. Там, дарэчы, з'явіўся мой першы малюнак, які захаваўся і дагэтуль. Гэта былі круг і крыж. Гэта зараз дзеці ў пяцігадовым узросце добра малююць, а тады ж вайна, нават алоўка не было. Я не помню, што я маляваў: ці то кола матацыкла з бацькавага здымка, ці то вакно крэпасці. Дарэчы, мне потым неяк Уладзімір Арлоў расказаў, што тая крэпасць належала князю Канстанціну Астрожскаму.

У школу будучы скульптар пайшоў ужо ў Мінску. Потым былі мастацкая вучэльня і тэатральна-мастацкі інстытут.

— Я з самага дзяцінства быў антыбальшавіком. Памятаю, нас мусілі прымаць у піянеры, і бацька даў мне грошы на піянерскі гальштук. А па дарозе ў школу стаяла кнігарня, і там я ўгледзеў кніжку з казкамі Яршова, на вокладцы якой была дужа прыгожая жар-птушка. Я ўжо тады меў цягу да мастацтва і купіў гэтую кніжку з цудоўнымі ілюстрацыямі. Так у піянеры і не паступіў. Пазней мяне абмінулі таксама камсамол і партыя.

Нацыянальная тэматыка ў скульптурах Шатэрніка стала дамінантай ад самага пачатку прафесійнай творчасці. З-пад ягоных пальцаў у розныя часы з'явіліся скульптурныя выявы Уладзіміра Караткевіча, Максіма Багдановіча, Андрэя Макаёнка, Кандрата Крапівы, Якуба Коласа, Міхася Ткачова, Язэпа Драздовіча, работы на фальклорныя матывы, як «Гуканне вясны», помнікі вызвольнікам. Яны зараз на вуліцах гарадоў і мястэчак, на могілках і мемарыяльных дошках, у музеях і галерэях. Прычым не толькі ў беларускіх: шатэрнікавыя творы мае, напрыклад, Траццякоўская галерэя. А керамічная статуэтка Еўфрасінні Полацкай апынулася нават у амерыканскім Белым доме. У якасці падарунка ад скульптара яе павёз за акіян колішні прэзідэнт ЗША Біл Клінтан, які я, памятаеце, гадоў сем таму ладзіў візіт у Беларусь.

У Шатэрніка пераважае традыцыяналізм і рэалізм, але ёсць і мадэрн. Прыкладам, кампазіцыя «Танцуючыя зэдлікі», прысвечаная Нямізе і першаму заслужанаму артысту Беларусі, кіраўніку Дзяржаўнага джаз-аркестра Э.Рознеру, пацярпеламу ад сталінскай і гітлераўскай таталітарных сістэмаў.

За савецкім часам цэнзура многага не дазваляла. Многіх мастакоў, хто звяртаўся да нацыянальных тэмаў, абвінавачвалі ў «этнаграфічным нацыяналізме». Прыкладам, Рагнеду скульптар калісьці на выставе з назвай «Мы будуем камунізм» быў змушаны канспіратыўна называць «Векапомная». Рагнеду меркавалася ўзвесці ў Заслаўі да 1000-годдзя горада, аднак, са словаў Алеся Шатэрніка, дайшло да таго, што чыноўнікі нават патрабавалі гістарычную даведку з Акадэміі навук, што такая Рагнеда насамрэч існавала. Давялося скульптару займацца і Леніным. Праўда, зрабіў ён гэта арыгінальна і з меркантыльных мэтаў. Яму паведамілі, што нехта з чаргі за «Жыгулямі» з Саюза мастакоў адмовіўся ад машыны. Ёсць магчымасць купіць, але дзе ўзяць грошы? Гэтак і з'явіўся Ленін на аўто. Такім стала ўяўленнем скульптара пра той час. А ўвогуле Алесь Шатэрнік лічыць, што чалавек ператвараецца ў несвабоднага толькі са сваёй уласнай волі.

Сярод шатэрнікавых праэктаў – новыя манументальныя выявы постаці Рагнеды, а таксама партрэт Зянона Пазьняка «Звязаны анёл». Зараз ён працуе над кампазіцыяй для Полацка, пад умоўнай назвай «Крывічы».

Ужо ў сталым веку Алесь Шатэрнік пачаў пісаць, як ён сам гэта называе, паэтычныя імпрэсіі, бо, паводле яго, «Жывапіс – двухмерная прастора. Скульптура – трохмерная. Паэтычнае слова выходзіць па-за межы гэтых прастораў і набліжаецца да чацвёртага вымярэння – Боскага слова. Напачатку было слова». Вось што ён піша пра свой улюбёны занятак: «Скульптура дапамагае зразумець сутнасць святла. Святло і цень ствараюць форму. Чалавек існуе на мяжы святла і ценю...»

Гэтаксама ў сталым веку (хоць сталым сябе не адчувае: узімку нават купаецца) вядомы скульптар усур'ёз заняўся жывапісам. Усур'ёз – гэта значыць, так, каб выстаўляцца. А.Шатэрнік малюе ў імпрэсіяніцкай манеры і называе сам напаўжартам тое, што выходзіць з-пад пэндзля, «скульптурным жывапісам». Як вядома, фарба на імпрэсіяніцкіх карцінах кладзецца густа, шчодра. Мазкі выглядаюць аб'ёмнымі. Гэта пленэрны жывапіс, то бок з натуры, на прыродзе.

Нездарма А.Шатэрнік любіць падарожнічаць. Падчас нашай з ім сустрэчы ў майстэрні дзяліўся ўражаннямі ад вандровак у Парыж ды Венецыю. У Італію ён выправіўся на сваёй машыне – «шляхам Скарыны». Некалькі ягоных карцін нарадзіліся менавіта там. Што не замаляваў – зняў камерай. Напрыканцы відэакасеты паказаліся беларускія краявіды. Гэта леціішча скульптара на Балдуку ў Вайшкунах. Возера, буслянка... Шатэрнік праніклiва каментуе: «Які Парыж...».

Фота Ул.ШЛАПАКА

Кірыла ПАЗЬНЯК

Пад Віцебскам сабраліся байкеры

«Байкеры супраць наркотыкаў» – пад такім дэвізам ля пасёлка Малыя Лётцы пад Віцебскам 15 чэрвеня пачнецца міжнародны злёт байкераў.

Абавязкі гаспадара на злёце выканае Віцебскі мотаклуб «Жалезны Воран». Гэта навічок сярод зарэгістраваных аб'яднанняў моладзі Віцебшчыны, хаця ядро арганізацыі існуе ўжо дзевяць гадоў. Статутная мэта «Жалезнага Ворана» – развіццё мотакультуры ў асяроддзі моладзі. Уступіць у арганізацыю можна, толькі прайшоўшы выпрабавальны тэрмін, даказаўшы сваю прыхільнасць здароваму ладу жыцця і прынцыпам гонару. Старшыня праўлення клуба – трыццацігадовы энтузіяст байкерскага руху Алег Усціновіч.

Удзел у злёце бяруць каля 300 байкераў з Беларусі і суседніх рэгіёнаў Расіі. Гледачоў чакае спартовае шоу – гонкі па трасе з перашкодамі, трукавое ваджэнне матацыкла, конкурсы на самы антыкварны і самы «наварочаны» (перароблены) байк. Баі коннікаў і пешых воінаў прадставяць сябры «Жалезнага Ворана» з віцебскага клуба старажытнаславянскіх ратаборстваў «Хорс», а «металічны» гукавы антураж забяспечаць запрошаныя рок-групы з Беларусі і замежжа.

Дабрачынныя ахвяраванні ўдзельнікаў і гасцей злёту будуць перададзеныя ў дапамогу мясцоваму дзіцячаму хоспісу і фонду барацьбы са СНІДам.

БелаПАН

Астрологический прогноз

от Вероники Кудрявцевой на 18 - 24 июня

Астропрогноз отражает общий природный социально-психологический фон наподобие прогноза погоды. Индивидуальное прогнозирование строится на точных данных: учитываются день, месяц, год, место и время рождения человека.

ОВЕН. Вы способны стать гением пера. Имеет смысл в самом начале недели собрать кипу документов и успеть поставить на них необходимые подписи. Информация и посреднические услуги, поездки и переговоры занимают практически все время. Но в среду и четверг постарайтесь не иметь дело с непроверенными людьми и фактами – скорее всего, надежды не оправдаются, да и путаницы хватает.

ТЕЛЕЦ. «Под вас» могут быть выделены какие-то деньги, не исключено официальное выдвижение на передовые позиции. Но не стоит пока сильно обольщаться – как бы очень скоро не подставили свои же. Во всяком случае, есть элемент временной, не очень чистой игры. Друзьям – доверяй, но задумывайся и проверяй в среду и четверг. Похоже, что у вас появляется собственная копилка.

БЛИЗНЕЦЫ. Противостояние с соратниками или компаньонами неожиданно разрешается людьми издалека или имеющими юридический вес в ваших глазах. Вокруг вас создается поле, вовлекающее в таинственные, необъяснимые случаи полумистического характера, соприкасающее с иным миром. Встречи с влиятельными людьми и старыми знакомыми носят роковой характер.

РАК. Несмотря на то, что интриги могут приобрести юридический характер, Вы находитесь в относительно безопасном положении в понедельник, и этим стоит серьезно воспользоваться. В другое время даже ГАИ способно прочувствовать ваше бесправное состояние. Если вы попали в больницу, то лучше пройти все необходимые процедуры, не стремиться в бурное море жизни.

ЛЕВ. Благоприятным образом можно использовать подвернувшиеся вам игровые или шоу-возможности в понедельник для того, чтобы укрепить дружеские связи или обозначить себя в коллективе людей. Но в другой временной промежуток лучше не переигрывать, поскольку кто-то из официальных структур или влиятельных людей может и «обидеться». Протежируйте собственных детей, но только не в четверг и пятницу.

ДЕВА. Серьезно стоят задачи юридического характера, касающиеся карьеры или смены работы. Можно устроить свои дела, договориться о важном в понедельник. Рабочий коллектив – очень немаловажная деталь, есть шанс попасть в дружную команду в этот же день. Состояние духа выправляется, здоровье стабилизируется. Постарайтесь в среду и четверг не ставить диагнозы.

ВЕСЫ. Вы ведете себя, как ученик, который захотел стать Учителем, но авторитета для этого пока не хватает. Или же вас воспринимают как подставную фигуру в игре. В дальней поездке не исключены неясная пограничная ситуация и поведение принимающей стороны. В понедельник многое определится и оформится, и чем больше вы вовлечете в свою орбиту людей, тем лучше. А знакомство или оформление отношений в личной жизни судьбоносны.

СКОРПИОН. Рядом с вами проявляются сейчас те, кто, как пиявки, тянут энергию. А кто-то тянет и доходы, деньги, причем по-крупному. В этом отношении в понедельник вы можете себе «подстелить соломки», договориться о поддержке, принести радость в дом. Вот когда проявляются истинные друзья. В среду и четверг не все гости приходят с чистыми помыслами.

СТРЕЛЕЦ. Ожидайте важных решений начальства или вышестоящих, юридических инстанций в понедельник. А если от вас что-то зависит, то поспешите в этот день подписать коллективный договор, заключить союз, в том числе и брачный, или обсудить важные вопросы. Но похоже, что вам дадут возможность вернуться к старым формам деятельности. Осторожнее, учтите, что накануне затмения все решения обжалованию не подлежат.

КОЗЕРОГ. Хотя от вас мало что зависит из-за закулисных интриг и даже чисто объективных препятствий, обсуждайте с власть имущими в понедельник все, что можно обсудить. Вы укрепляете свои позиции на работе. И в коллективе к вам относятся благосклонно, только если вы не совершите ошибку в среду и четверг с кем-то из коллег. Только если пожилой человек дарует возможность заработка – не отказывайтесь.

ВОДОЛЕЙ. Одному вашему другу или даже целой команде предстоит юридический процесс, и от ваших усилий в понедельник много что зависит. Пригодится талант оратора или писателя, действуйте, иначе могут обвинить во всех грехах. Не исключено, что кто-то вдруг влюбляется в хорошо знакомого или старшего по возрасту человека, и тогда это судьба. К тому же, могут быть и дети.

РЫБЫ. Кто-то, кто находится далеко или «сидит высоко», вас подставляет. Вы способны разузнать много полезного на этот счет в понедельник. А кроме того, кое-кто, задумываясь о лицензии, учебе за границей, может получить «добро» или обнадеживающие сведения из соответствующих инстанций. Не спешите сразу этим воспользоваться в ближайшие две недели, когда также возрастает опасность инсультов и кризов.

Галоўны рэдактар
Павел ЖУК

© НАША СВАБОДА. Спасылка на газету НАША СВАБОДА абавязковая. Рэдакцыя можа не падзяляць меркаванні аўтараў, публікаваць артыкулы дзеля палемікі
Адрас: г.Мінск, пр-т газеты «Известия», 8-173. Пасведчанне аб рэгістрацыі № 1289. Выдаецца з 25 лютага 2000 г. Заснавальнік Зміцер Жук.
Выдавец – рэдакцыя газеты НАША СВАБОДА. E-mail: NPSvaboda@irex.minsk.by Надрукавана з дыяпазітываў заказчыка на паліграфічным РУП «Чырвоная звязда»
220073, г. Мінск, Першы загарадны завулак, 3. Заказ №1724 Нумар падпісаны ў друк 17/06/2001 (15:00) Наклад – 9.050